

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ЧИТАННЯ

На сучасному етапі батьки та педагоги мають можливість обирати різні методики раннього розвитку. У відкритому доступі є безліч цікавих методик і програм раннього розвитку та неймовірна кількість матеріалів щодо виховання та навчання діточок. Вагомий внесок у цьому напрямі залишили нам такі діячі: Марія Монтесорі, Нікітіні, М.Зайцев. Сесіль Лупан, Рудольф Штейнер, Масару Ібука, Б.Спок, Януш Корчак, Л.Данілова, В.Воскобович та інші автори.

Потрібно лише пам'ятати, що в будь-якої методики є свої особливості, а також те, що кожна дитина унікальна. Адже, ранній розвиток – це не перетворення дитини на енциклопедичний довідник, а створення сприятливого середовища для повноцінного емоційного й інтелектуального розвитку малечі.

Ми обрали метод американського вченого нейрофізіолога Глена Домана, автора таких популярних книг як «Як зробити дитину фізично досконалим», «Як дати дитині енциклопедичні знання», «Як навчити дитину математики» та багатьох інших.

Історія питання

Отримавши в 1940 р. наукову ступінь з фізичної терапії в Пенсильванському університеті, Доман присвятив себе лікуванню та реабілітації дітей з різними ушкодженнями головного мозку. Протягом п'ятнадцяти років, займаючись безнадійно хворими, він домогся приголомшливих результатів і зробив ряд дивовижних відкриттів. У випадках, коли процес розвитку і росту мозку зупинено (як при глибокому ураженні мозку) або уповільнений (як при середній тяжкості ураження), його можна змусити працювати. Тільки для цього потрібно впливати на нього через один з доступних нам каналів проникнення інформації - зір, слух, дотик. І виявилося, що, процес росту та розвитку мозку можна посилити і прискорити! Доман пропонував стимулювати центральну нервову систему і мозок за допомогою зорового сприйняття (візуально), слуху (аудіально) та шляхом дотику (тактильно). Дітям з відсталим розумовим та фізичним розвитком з певною періодичністю показували картинки, написані на картках слова, одночасно озвучуючи їх, навчали повзати, висіти на брусах, у той час як вони взагалі не могли рухатися. Заняття Домана дозволяли частково або повністю відновити рухову активність маленьких пацієнтів, допомагали дітям з порушенням розумової здатності здобути освіту, а іноді навіть перевершити своїх здорових однолітків. У 1955 році нейрофізіолог Глен Доман разом з групою вчених заснує Інститут розвитку людського потенціалу в Філадельфії. До початку 60-х результати досліджень цього наукового центру стають широко відомі, а сам Доман називає їх "м'якою революцією" в науці. Розробляючи систему реабілітації дітей з важкими ураженнями центральної нервової системи, він прийшов до висновку, що найбільш ефективно можна впливати на розвиток мозку в період його активного росту - до 6-7 років. Причому, вже після трьох років цей процес сповільнюється, а після семи практично припиняється. Отже,

чим молодша дитина, тим простіше його навчати. "Ще простіше долучити до знань дитини у віці до одного року" - вважає Доман. Так виникла ідея використовувати досвід стимуляції розумових процесів для роботи з нормальними дітьми. Ось уже кілька десятиліть Глен Доман і його однодумці навчають дітей і їх батьків, використовуючи унікальну методику, спрямовану на стимуляцію мозкової активності. Результати таких занять буквально приголомшують: маленькі учні до чотирьох років читають і розуміють тексти на декількох іноземних мовах, грають на різних музичних інструментах, демонструють блискучі математичні здібності, виконують гімнастичні вправи, пірнають і плавають. Але, мабуть, найдивніше в тому, що автор методики пропонує оволодіти нею всім батькам, які бажають дати своїм дітям енциклопедичні знання. Знаменитий нейрофізіолог вважає, що кожна мати чи батько здатні виховати геніальних дітей.

Методика і цілі навчання

Протягом багатьох років, працюючи з хворими та здоровими дітьми більш ніж ста національностей, Глен Доман отримує в своє розпорядження унікальні дані про можливості стимулювання мозкової активності в певний період життя дітей від 0 до семи років. На їх основі вчений робить висновок про дивовижний інтелектуальному потенціалі, яким нагороджується будь-яка дитина від народження. Завдання дорослого полягає в тому, щоб допомогти цей потенціал реалізувати. Тобто "не зробити дитину генієм, а дати необмежені можливості в житті". Яким чином? Доман переконаний, що в основі будь-якого знання, будь-якого вміння, будь-якої професії лежать факти. "Вони складають базу, на якій буде побудовано знання. Без фактів немає знання. Є усереднений набір фактів - є середнім за рівнем знання. Якщо набір фактів великий, то база знань вище середнього". Факти - основа знань, знання - базис інтелекту. Цікава особливість: у своїх книгах він дуже детально зупиняється на пізнавальних функціях мозку на здатності запам'ятовувати факти і нічого не говорить про розвиток таких необхідних будь-якій людині здібностей, як образне і логічне мислення, уява. Відверто порівнюючи мозок людини з комп'ютером, нейрофізіолог тим не менш, визнає перевагу людини. Він вважає, що засвоєння дитиною корисних фактів, які в його системі координат називаються бітами інформації, - це прямий шлях до розвитку інтелекту. Досаду Домана викликає той факт, що "комп'ютер ми акуратно і точно начиняємо даними, а мозок дитини засмічуємо неточною, плутаною інформацією!" Звичайно, можна скільки завгодно сперечатися про те, що вважати корисною інформацією, а що - ні. У кожного з батьків з цього питання буде своє, особливу думку. Безперечно лише те, що діти вбирають все нове легко і з величезною швидкістю. Власне на цьому і побудовані заняття з методики Глена Домана. Отже, мета занять - познайомити дітей з тисячами ясних, точних, цікавих фактів. І факти ці, подібно комп'ютерній програмі, повинні бути систематизовані по розділам знань, категоріям і бітам. Наприклад, розділ "Біологія", категорія "комахи", біти "фотографії комах", або - розділ

"Література", категорія "Дитячі письменники", біти "портрети письменників". Зображення будь-яких бітів інформації повинні бути наклеєні на картонні картки певного розміру. (28 на 28 см.) На зворотному боці надписується найменування біта, наприклад, "це комаха - сонечко". Доман підкреслює, що дитині повинен повідомлятися чіткий, точний факт, а не думка. Тобто, твердження "яке гарне комаха - сонечко" вже не буде правильною назвою біта інформації.

КОЖНА ДИТИНА ІНДИВІДУАЛЬНА

Кожна дитина розвивається своїм темпом, поступово, крок за кроком... Кожен малюк формується на свій лад. І це не треба комусь доводити. Але, безумовно, існують і загальні норми: до певного віку дитина має сидіти, стояти, ходити, бігати, малювати, читати, писати. Ці межі встановлено для того, щоб показати педагогам і батькам, коли має розвинутиись ця або інша функція. Якщо у дитини щось не сформовано до певного віку, це свідчить про затримку в розвитку. Так може статися, коли дитина хвора або з нею ніхто не займається. Але слід приділити дитині бодай трохи уваги, пограти з нею, щось розповісти, показати малюнки, почитати книжки, як вона почне розумнішати і дорослішати прямо на очах. Такій дитині все цікаво, вона просить позайматися з нею ще й ще.

А що, як не просто погратися і почитати, а почати вчити дитину за допомогою відомої методики раннього розвитку (звісно, через гру, а не посадивши за парту). Вона розвиватиметься ще швидше, інтенсивніше, вразить батьків і вихователів своїм розумом, пам'яттю, винахідливістю, творчими здібностями.

Кожна дитина унікальна і має свої вікові та індивідуальні особливості зростання, свій метод пізнання, родинні стосунки. Поєднання дорослих, навчальної програми і дитячого колективу має враховувати індивідуальні відмінності дітей. Процес навчання малюків постає як результат взаємодії мислення дитини та її контакту з навчальними засобами, іншими людьми. Таке навчання має відповідати розвитку дитини та зважати на її захоплення і вміння.

Отже, друга сторона концепції відповідності розвитку, що полягає в індивідуальній відповідності, вимагає уважного спостереження вихователів за здібностями, потребами, інтересами, темпераментом, методом пізнання кожної дитини. У малюків, рівень розвитку яких відповідає вимогам, сформується висока самооцінка та здатність сприймати нові ідеї, види діяльності. Якщо вимоги вищі або нижчі за рівень розвитку, дитина може втратити зацікавленість, почне нудьгувати, стане неспокійною чи байдужою.

Що таке розвиток, — знають усі. Що таке ранній, теж пояснювати не треба. А от що означає ранній розвиток? Що це? Навіщо і чому він «ранній»? А чи варто позбавляти малюка дитинства? Виникає вельми багато запитань і суперечливих думок. Спробуємо розібратися, що ж таке ранній розвиток і навіщо він потрібен.

Ранній розвиток — це розвиток здібностей дитини в ранньому віці, а ще:

- необмежена фізична активність, а саме створене спеціальне середовище, яке

дає дитині змогу краще і раніше навчитися керувати своїм тілом, почуватися впевненіше;

- цілий різновид іграшок, які розвивають тактильні, зорові, слухові, нюхові відчуття;

- спеціально створене життєве середовище, наповнене цікавими і незвичайними предметами, які дитина може розглядати і вивчати;

- картки з написаними словами, з якими дитина просто грає разом з дорослими;

- картки і книжки, які написані великими буквами з великими малюнками;

- ігри для дитини, які враховують її інтереси та вікові можливості;

- постійні прогулянки, екскурсії, бесіди, читання книжок тощо;

- активна позиція матері-вихователя стосовно дитини в перші роки її життя; неперервний процес, кропітка праця, яка вимагає від вихователя постійного втручання в дитяче життя, постійної творчої напруги;

- бажання наповнити повсякденність радістю пізнання і творчістю; розуміння унікальності періоду дошкільного дитинства і вельми важливо, щоб дитина прожила його повною мірою.

СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Ретельно сплановане оточення спонукає дітей досліджувати, виявляти ініціативу, творити. Колектив вихователів має володіти потрібними знаннями про розвиток дитини і забезпечувати належні умови для навчання. До того ж роль цього колективу полягає у постановці відповідних завдань як для окремих дітей, так і для групи загалом, у реагуванні на їхні потреби, повазі до індивідуальних особливостей та інтересів, у підтримці природної допитливості малят, сприянні навчанню на засадах праці.

Наша навчальна програма ґрунтується на тому, що вихователь:

- розуміє розвиток дитини;

- спостерігає за грою та роботою дітей;

- ретельно планує групові та індивідуальні завдання, що відповідають потребам та інтересам дітей;

- забезпечує зміни та гнучкість оточення дітей;

- виявляє повагу до дітей та цінує їхні думки;

- сприяє розв'язанню проблем та формуванню поваги у стосунках між дітьми;

- ставить навідні запитання, які допомагають дітям відповідати.

Приміщення має бути привабливим та легко трансформуватися. Групову кімнату ми розглядаємо як «простір, що постійно видозмінюється вихователями та дітьми, щоб залишатися сучасним і відповідати потребам їхнього розвитку. Приміщення можна порівняти з акваріумом, що містить ідеї, оцінки, стосунки та культуру людей, які в ньому мешкають».

Облаштування кімнати має сприяти розвитку природної цікавості дітей до пізнання світу, тому готуємо приміщення до занять, забезпечуємо його потрібними матеріалами та привчаємо дітей користуватися цими матеріалами й

обладнанням.

Обстановку та матеріали змінюємо так часто, як того потребує втілення нових ідей. Діти беруть участь у прийнятті рішень про зміни у приміщенні, і якщо це можливо, їхню думку ми враховуємо. Діти користуються матеріалами творчо і тривалий час, щоб залучитися до роботи. Роботам, створеним дітьми, дається оцінка та знаходиться місце. Вони стають елементами оформлення приміщення.

Матеріали та обладнання в груповій кімнаті розміщуємо так, щоб найкраще відповідати вимогам і потребам дітей у грі й навчанні. Отже, створюємо своєрідні осередки, центри діяльності.

В центрі навчання грамоти ми розмістили книжки та матеріали для прослуховування і письма. Це те місце, де діти можуть сісти та погортати книжки, почитати одне одному, або ж їм будуть читати вихователі. Література використовується протягом усього дня. Водночас діти мають можливість створювати власні книжки, читати іншим, вигадувати історії, обігрувати їх, слухати безліч оповідок.

Вихователі ретельно добирають предмети та розміщують їх так, щоб вони були максимально доступними для малюків. Ми намагалися створити умови для самостійної роботи кожної дитини чи невеликої групи дітей. Діти самі вибирають те, що їм потрібно, з великої кількості матеріалу, зібраного в центрі. Відповідно до вимог програми **функціонування центру навчання грамоти ґрунтується** на концепції навчання дітей у процесі гри. Діти також навчаються нового разом. Робота в центрі невеликими групами сприяє невимушеній природній взаємодії малят, їхньому спілкуванню. Це допомагає успішно долати проблеми, учитися приймати рішення, виражати себе, вивчати відмінності між різними предметами, набувати навичок самостійності, наслідувати більш розвинених однолітків.

Більшість фахівців дотримується думки, що гра — це основна робота, яку виконують діти. Для малят навчання — гра і, навпаки, гра — навчання. Це нероздільні процеси. Залучення дітей до гри сприяє розвитку вмінь і знань. Отже, програма дошкільного виховання розглядає гру як основу навчального процесу, під час якого використовуються матеріали у центрі навчання грамоти за тактової участі виховательського колективу.

Організація й обладнання центру навчання грамоти у групі ми проводилися відповідно до умов та площі кімнати. Місце, де діти навчаються грамоти відносно невелике. Воно обладнане килимами, м'якими стільцями, столами для письма та малювання. Книжки розміщені на полицях так, щоб діти могли вибрати одну з них і спокійно погортати, розглянути.

У центрі розміщуємо достатньо матеріалу для кількох дітей, які граються одночасно. Діти можуть самостійно вибрати гру, за потреби їм надається допомога.

Діти переміщуються по центру, коли закінчать одну роботу і зацікавляться іншою. Час, витрачений на заняття певним видом діяльності, є різним для різних дітей. Якщо малюки граються активно, творчо використовують матеріали, вони

затримуються з одним видом діяльності довше.

Вихователі змінюють умови в центрі, пропонуючи нові матеріали. Намагаємося переобладнувати та доповнювати центр відповідно до індивідуальних нахилів дітей. Якщо дитина цікавиться якимись тваринами, знаходимо та розміщуємо на полицях про них книжки.

Щоб досягти успіху в читанні та розумінні прочитаного, слід збагачувати словниковий запас дитини, розвивати її мислення. Основний засіб спілкування в процесі гри — мовлення. У рольовій грі діти використовують мовлення для спілкування та обміну думками, підвищують рівень володіння ним, розширюють запас слів і понять. Саме тому, ми створили умови для рольових ігор, розмістили матеріали та обладнання в певному порядку, групування й відокремлення предметів на основі подібностей або відмінностей — все це допомагає дітям розвивати спостережливість. Процес з'ясування відмінностей та подібностей вельми важливий і в навчанні читати слова. Діти впорядковують свої думки, коли дотримуються під час гри певної теми. На посуд (контейнери, каструлі) і меблі ми наклеїли відповідні етикетки, щоб діти, прочитавши їх, зрозуміли призначення цих речей.

Малюки, намагаючись пізнати світ дорослих, виявляють невгамовну цікавість, безпосередність, оригінальність мислення. Діти навчаються під час діяльності. Тому, намагаємося облаштувати групову кімнату так, щоб відображалися та моделювалися реальні життєві ситуації. Матеріалізнайомі та звичайні і, що не менш важливо, привабливі.

Центр навчання грамоти вимагає організації кількох куточків: для карток з написаними словами, картинок з назвою зображеного предмета чи явища, письма, виготовлення книжок, прослуховувань, бібліотечки, відпочинку.

Щодня наші вихованці мають змогу тут обирати різноманітні види діяльності. Для навчання письма малюки забезпечені ручками, олівцями, фломастерами, крейдою, папером (простим та в лінійку) тощо. Приладдя регулярно поновлюється в міру використання.

Куточок виготовлення книжок. Тут діти відчують себе справжніми творцями і майстрами. Для книжок використовуємо заготовки (наприклад, книжки з неповними сторінками розміром 4x4 або 8x11 см), де діти записуватимуть свої враження, придумані історії, вірші, зображатимуть різних героїв. Доречними були б комп'ютер і принтер. Діяльність у цьому куточку допоможе дітям учитися незалежного мислення, оцінювати свої можливості, знання, удосконалювати мовленнєві навички.

Книжки, виготовлені дітьми, розміщуємо у бібліотечці. Влаштуємо перед цим «презентації» таких книжок з обговоренням, відповідями на запитання, коментарями, де автор висловлює власну думку, обстоює свої пропозиції, спілкується з аудиторією.

Кімната казок. Облаштована спеціальна кімната, «де живуть» герої казок, є міні-сцена, телевізор та DVD-програвач, різноманітні види театрів, зручний м'який диван. В цій кімнаті діти відчують себе справжніми казкарями (придумують свої казки та історії), перетворюються на героїв казок, переглядають відеоролики за методикою Глена Домана.

Куточок прослуховувань. Тут діти слухають аудіозаписи оповідань і казок за допомогою магнітофонів і плеєрів з навушниками. Діти вибирають: послухати казку чи прочитати її самостійно. Маємо широкий вибір записів, включили до фонотеки легенди і казки, пісні народів світу. Діти самостійно обирають записи, керуючись власними інтересами або завданнями вихователів відповідно до

теми.

Українська світлиця. В затишному інтер'єрі української хати з великою піччю, безліччю української народної утварі (посуд, меблі, одяг, образи, народні музичні інструменти, прялки тощо) діти читають український фольклор, читають нові незнайомі слова і знайомляться з предметами, що їх позначають.

Бібліотечка. Подбавши про привабливе оформлення куточка, де на полицях розміщуються книжки, створили зручне і по-домашньому затишне місце. Книжки відповідають рівню розвитку дітей, задовольняють потреби тих малят, які ще не вміють читати, і так само добре підготовлених. У бібліотечці підібрана різноманітна дитяча література: книжки з красивими малюнками, оповіданнями, віршами, казками, дитячі енциклопедії, підручники, словники. Рівень їх складності, доступності залежить від віку та інтересів дітей.

СТАН ДОСЛІДЖЕННОСТІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ЗА СУЧАСНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

Дослідження результатів, щодо впровадження технологій раннього навчання в навчально-організаційний процес в групах раннього віку проводилось 2010 — 2011 навчального року.

Ми розробили перспективний план, відповідні методи, прийоми та засоби для досягнення поставленої мети.

Анкети для батьків дітей раннього віку.

1. Складання оптимальної та ефективної сітки занять з дітьми навчально-виховної роботи поза заняттями, з елементами впровадження сучасних технологій.

2. Результати власних спостережень за дітьми під час організованої навчальної діяльності в повсякденному житті.

На першому етапі ми провели анкетування батьків раннього віку, щоб виявити розуміння батьками сутності освітньо-виховної роботи з їхніми дітьми та отримати пропозиції щодо удосконалення нашої роботи.

Питання анкет об'єднали за певними блоками:

а/ теоретичний;

б/ теоретико-методологічний;

в/ практичний.

Одержані дані на першу групу запитань : «Чи ознайомлені, Ви, з елементами впровадження сучасних технологій в навчально-виховний процес у групі раннього віку?» - 65% ознайомлені з елементами впровадження сучасних технологій, 25% батьків не ознайомлені з елементами впровадження сучасних технологій, 10% не відповіли на запитання.

На другу групу запитань «Чи ознайомлені, Ви, з технологіями раннього навчання? Якщо так, назвіть якими самими?» - 70% ознайомлені з сучасними технологіями раннього навчання з них 20% змогли перелічити ; 20% не знайомі з технологіями раннього навчання.

Аналіз на третю групу запитань «Чи помітили, Ви, зміни в інтелектуальному розвитку вашої дитини після відвідування дитячого садка?» - 97% батьків помітили доброякісні зміни у інтелектуальному розвитку їхніх дітей під час відвідування дитячого садка, навіть змогли назвати в якій саме сфері відбулося покращення. Найбільше було названо, що покращення відбулося у розвитку мовлення їхньої дитини, а також у сенсорному розвитку, 3% батьків написали про те, що їхні діти вміють розрізняти деякі букви та цифри.

Аналіз анкетування батьків визначив достатній рівень обізнаності з особливостями освітньо-виховного процесу в групах раннього віку згідно впровадження елементів новітніх технологій.

Щоб з'ясувати рівень знань дітей, а також вмінь і навичок, ми провели діагностування дітей згідно показників, які визначені в чинній програмі та відповідають віку дітей.

Рівень впровадження знань за елементами впровадження технології Г. Домана проводили за такими показниками:

- вміння складати з частин ціле;
- знання основних кольорів;
- чи вміє читати подані слова.

За результати дослідження ми з'ясували, що 30% мають високий рівень сформованості, 44% - достатній рівень, 26%) - низький.

За допомогою наших запитань-малюнків ми змогли побачити рівень сформованості знань, вмінь дітей 1 молодшої групи.

Так до групи з високим рівнем сформованості знань, ми віднесли дітей, у яких достатньо сформовані знання з різних розділів програми. Діти з інтересом і неприхованою завзятістю залучались до пропонованих їм завдань, виражали свої емоції за допомогою слів, жестів, міміки.

До групи з достатнім рівнем сформованості знань ми віднесли дітей, які Їз задоволенням залучались до нашого діагностування, але вони не завжди виявляли ініціативу, не хотіли давати відповіді на запитання. Хоч було видно, що діти мають певний „багаж” знань, але не можуть висловити це, тому почувають себе невпевнено.

До групи з низьким рівнем сформованості знань ввійшли діти, які не виявляли зацікавленості до запропонованих завдань. Зазвичай це діти, які тільки почали відвідувати дитячий садок або рідко його відвідують.

Отже, ми можемо зробити висновок, що діти які регулярно відвідують заклад мають такий рівень сформованості знань, який відповідає вимогам чинної програми. Діти, які не відвідують дошкільний заклад, майже не мають тих знань і вмінь, які б відповідали критеріям і показникам засвоєння змісту навчання на означеному віковому етапі.

Також ми проводили анкетування вихователів, щоб виявити рівень обізнаності з особливостями навчально-виховного процесу в групах раннього віку згідно змін реформування дошкільної освіти та впровадження новітніх технологій.

Для досягнення поставленої мети ми вирішили проводити роботу в різних напрямках, а саме:

1. Ознайомлювати вихователів з новою педагогічною інновацією:
 - організація педагогічних читань;
 - проведення практикумів.
2. Організація спільної роботи ДНЗ і сім'ї, щодо виховання і навчання дітей раннього віку у дошкільному навчальному закладі:
 - проведення анкетування батьків;
 - проведення круглих столів;
 - надання індивідуальних консультацій.

Вищеописані напрямки роботи дали можливість проводити роботу по впровадженню технології в певній послідовності, що на нашу думку має забезпечити очікуваний результат.

ПЕРШИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ. РАННІЙ ТА МОЛОДШИЙ ВІК.

Мета: стимулювати інтерес дітей до читання, навчити читати цілі слова та словосполучення з цих слів; нарощувати темп показу слів та поступово збільшувати кількість пропонованих категорій знань.

Організація занять на I етапі навчання читанню.

Перший тиждень занять – це адаптаційний період, під час якого поступово нарощується інтенсивність занять, формується певний режим та стимулюється інтерес малюків до занять.

Розпочинали перші заняття в той час, коли діти були енергійні, в гарному настрої, в затишній спокійній обстановці.

Всі матеріали, які ми використовуємо в навчанні дітей читати, дуже прості. Вони засновані на багаторічній роботі і експериментах дуже великої групи вчених і дослідників, які вивчали, яким чином людський мозок росте і функціонує; розроблені на підставі факту про те, що читання - це функція мозку; матеріали оцінюють можливості та обмеженість маленького дитячого візуального апарату і вони продумані для того, щоб уникнути складностей, пов'язаних з цим. Всі матеріали виконані на досить щільному білому картоні для того, щоб не рвалися при першому ж використанні і доторку до них дитини. Ми використовуємо великі ватманські шматки, які потім ріжуться до потрібного розміру. Необхідні слова написані яскравими фломастерами, які не стираються. Текст пишемо акуратно, чітко і розбірливо простими друкованими літерами. На першому етапі відбувається первісна та найважливіша зорова стимуляція, тому ми використовуємо великі літери червоного кольору. На кожному новому етапі поступово зменшуємо висоту букв, дотримуючись правила, яке забороняє одночасно зменшувати розмір шрифту і збільшувати кількість слів. Поступово переходимо на чорний колір написання літер.

Протягом 5-6 днів дітям показуємо комплекти слів (по 5 у кожному), починаючи з одного комплекту і поступово збільшуючи їх кількість до п'яти. Кожний із них показуємо дітям тричі на день протягом 5 днів, кожне слово – до 1 секунди.

Просто піднімаємо картку зі словом «МАМА» на відстані витягнутої руки від дітей і чітко промовляємо: «Тут написано « МАМА». Не даємо дітям більше ніяких вказівок, не перепрацьовуємо. Дозволяємо їм подивитися на картку не більше 1 секунди.

Потім піднімаємо наступну картку зі словом «ТАТО» і говоримо: «Тут написано: «ТАТО». Показуємо ще три інших слова в такій же манері, як і перші два. Важливо не просити дітей повторювати слова у міру нашого просування вперед.

Після п'ятого слова обов'язково показуємо своїм вихованцям, що ми ними дуже задоволені. Похвала завжди емоційна, яскрава, але короткочасна.

Протягом першого дня повторюємо покази 3 рази в такій же манері, як описано вище. Ті ж самі 5 слів ретельно перемішуємо, щоб порядок їх демонстрації був зовсім іншим.

В перші дні занять, показуючи дітям карточку та озвучуючи її, ми до кожного слова додаємо вказівку «це» або «тут написано». Наприклад, показуючи карточку зі словом «живіт», ми говоримо: «Це живіт».

Так ми робимо до того часу, поки діти не зроблять перше та найважливіше відкриття, а саме: ці червоні позначки на карточці позначають цілком конкретний предмет. На першому тижні більшість дітей вже здійснюють це відкриття. Як тільки це відбувається, ми вже не додаємо до кожного слова вказівку.

Заняття проводимо, як мінімум, з півгодинною перервою. Так перший день закінчується і це перший крок, щоб навчити дітей читати. Це займає у нас не більше 3 хвилин за весь день. На другий день повторюємо цю серію точно також 3 рази. Додаємо другий комплект карток з п'яти нових слів. Тепер цей новий комплект теж демонструється тричі протягом дня. Отже, у нас є два комплекти і проводиться 6 занять. В кінці кожного заняття говоримо кожній дитині, що він молодець, що він у нас дуже розумний, що ми ним пишаємося, що ми його любимо, і намагаємося якимось фізично показати, що ми ним дуже задоволені. Діти навчаються з блискавичною швидкістю, але якщо доводити їм слова з набором карток більше, ніж 3 рази на день, то їм це набридає. Якщо показувати дитині кожну картку більше однієї секунди, теж втрачається її увага. Ми не перевіряємо дітей, це ще рано робити. Діти, як і дорослі, люблять вчитися, але ненавидять жодних перевірок. Справа в тому, що перевірка і тест – це абсолютно протилежно навчанню, це важкий стрес і повно неприємностей. Будь-яка перевірка вводить якесь тертя в ситуацію між вихователем і дитиною. На жаль, діти можуть асоціювати цей тиск і стрес з процесом навчання. Тому ми раз на тиждень даємо кожній дитині можливість продемонструвати нам добровільно, що вона знає і тільки у тому випадку, якщо вона дійсно хоче цього.

Навчати дитину - це давати їй приємний подарунок, а перевіряти - це вимагати ніби нагороду і гроші взамін. Чим більше ви будете перевіряти дитину, тим повільніше вона буде навчатися і тим менше вона буде хотіти вчитися. Знання - це найбільш цінний подарунок, який ми можемо дати своїм дітям. Тому даємо нашим малюкам знання великодушно та чекаємо, коли вони самі захочуть добровільно продемонструвати нам те, що вивчили. А це, як правило, відбувається дуже швидко.

На третій день додаємо третій комплект карток з ще п'ятьма новими словами. Тепер ми навчаємо дітей трьома комплектами по 5 слів і кожен комплект показуємо 3 рази на день. Отже, у нас 9 занять з читання, розкиданих протягом дня і вони займають всього декілька хвилин в цілому. До цього ми не перевіряли дітей, як правило вже на цьому етапі навчання діти добровільно виявляють бажання продемонструвати свої здібності читати. Це може статися спонтанно, в будь-якому випадку, довіряємося дитині і її здібностям. На другому тижні занять ми даємо дітям можливість показати, наскільки добре вони навчаються.

Вибираємо одне з найулюбленіших слів (індивідуально для кожної дитини), піднімаємо картку перед нею і кажемо дуже повільно і чітко: "Що це?".

Рахуємо до 10 про себе. Якщо дитина назвала слово, ми показуємо бурхливий захват. Говоримо дитині, що вона молодець, що вона дуже талановита, розумна, що ми нею пишаємося. Якщо ж раптом дитина не відповідає або відповідає неправильно, просто говоримо їй теж з ентузіазмом «Це слово є – » - і продовжуємо своє заняття. Такий варіант перевірки дуже м'який, він дозволяє дитині або продемонструвати свої успіхи і поділитися з нами великими досягненнями, або ж просто ще не настав час. У будь-якому випадку, навіть у випадку успіху, намагаємося не перевтомити дитину. Одно-два слова, не більше. Якщо дитині це не подобається, такої перевірки не робимо. У будь-якому випадку такі перевірки - це, загалом, для нас. Річ у тому, що дитина зацікавлена у вивченні нових слів, а відступ назад і перегляд старих слів, які діти вже знають, це їм вже не цікаво.

Перші 15 слів, яким ми навчаємо дітей, найбільш знайомі і найбільш приємні слова, з її оточення. Ці слова включають імена і назви членів сім'ї, що безпосередньо оточують дитину, родичів, якихось тварин, якщо вони є в сім'ї, може бути назва улюбленої їжі дитини або якихось предметів у будинку, або улюбленого заняття дитини.

Єдина застережна рада в усьому цьому процесі навчання, полягає в тому, що не можна надокучати дітям.

Завжди задовольняємося тим, чого ми досягли. Наші малюки, взагалі, вчать мову, а це найбільш високий з будь-яких їх досягнень. Дотого ж вони зараз працюють над найскладнішим процесом, від якого залежатиме усе їх життя. Вже до цього моменту з нашою допомогою вони зробили дві екстраординарні речі:

1. Вони натренували свій візуальний апарат і, що ще більш важливо, свій мозок для того, щоб відрізнити один письмовий символ від іншого.

2. Вони освоїли одну з найбільш незрозумілих абстракцій, з якими їм коли-небудь доведеться зіткнутися в житті, вони навчилися читати слова. Їм доведеться зіткнутися з ще тільки однією незрозумілою абстракцією - це вже з індивідуальними буквами алфавіту. Але це пізніше.

Декілька слів про алфавіт. Багато хто може запитати, чому "ми не починаємо навчання читанню з алфавіту. Відповідь на це питання дуже важлива. Річ у тому, що в основі будь-якого навчання лежить постулат про те, що воно повинно розпочинатися з чогось відомого і конкретного, а потім прогресувати до чогось нового, незвіданого, а вже після всього - до чогось зовсім абстрактного. Але нічого не може бути абстрактнішим для мізків двохрічної дитини, чим буква «А». Тільки якісь геніальні діти можуть вивчити це і зрозуміти. Абсолютно очевидно, що якби 2-х річний малюк був здатний до розумних наукових аргументів, він би не забарився просити дорослих прояснити йому ситуацію. Наприклад, у тому випадку, коли ми показуємо букву «А», дитина має право запитати нас, чому ця штука називається "А"? Яку ми повинні дати відповідь?..

Але, на щастя, нам не доводиться давати пояснення дітям, тому що доки вони історично не можуть зрозуміти чому «А» це «А», вони, напевно, розуміють, що ми дійсно доросліші і розумніші їх і до речі, ця причина може їх задовольнити.

Отже, наші малюки вже впоралися з першим кроком, з ВІЗУАЛЬНИМ РОЗРІЗНЕННЯМ і це дуже важливий крок.

Взагалі читати букви це завжди дуже складно, тому що ніхто ніколи не з'їв «А», чи не поперхнувся «А», або не носив «А», або не відкривав «А». Звичайно, людина може з'їсти банан, упіймати м'яч, носити сорочку або відкрити книгу. Але в той час як букви складові, наприклад, слово «М'ЯЧ», абстрактне саме по собі, м'яч - реальний, його можна упіймати, кинути, грати з ним і набагато легше вивчити слово «М'ЯЧ», ніж вивчити просто букву «М». А потім слово «М'ЯЧ», воно значно відрізняється від слова «НІС» або від слова «МАМА». Ця різниця набагато значніша, ніж відмінність букви «А» від букви «Б». Ці два факти роблять слова набагато легшими для читання, ніж букви. Річ у тому, що букви алфавіту не є складовими частинами читання або письма. Слова є основними частинами мови. Букви тільки технічна конструкція, матеріал, який склеює слова. Це як дерево або як камінь для конструкції якоїсь будівлі. Це як цегла, дошки або камені, з яких будується і зводиться сама конструкція.

Трохи пізніше, коли дитина почне добре читати, вона вивчить алфавіт. До того часу вона може сама вже знати алфавіт і до того часу вона зрозуміє, навіщо алфавіт потрібний і навіщо потрібні нам букви.

Словник про себе.

Ми починаємо навчати маленьку дитину читати, використовуючи слова про себе, тому що перше, що дізнається дитина про себе, це її тіло. Її світ починається зсередини і поступово розгортається назовні на сприйняття зовнішнього світу. Це факт, відомий педагогам з давніх часів. Кілька років тому один талановитий педагог виразив за допомогою декількох магічних букв те, що набагато поліпшило процес навчання. Ці букви були «В», «З», «Т» - візуальне, звукове, тактильне. Було показано, що діти краще навчаються через комбінацію візуального («В»), звукового («З») і тактильного («Т»).

Ми розпочинаємо зі слів про себе. Ці слова вже меншого розміру, але все одно вони щедосить великі, прості і написані червоним. Як і попередні слова, цю групу представляємо по одному слову, в той же час, не відкриваючи інші. Знову таки, діти у хорошому настрої, апредмети, що їх оточують, не відволікають їхньої уваги. Словник про себе складається з наступних 20-ти слів, кожне з яких написано на картці заввишки приблизно 12 см червоним простим шрифтом, приблизно 10 см завшишки.

Це наступні слова:

РУКА	ОКО	ЗУБИ	ЯЗИК
КОЛІНО	СТУПНЯ	ЖИВІТ	ГУБИ
НОГА	ВУХО	РОТ	ПАЛЬЦІ
ГОЛОВА	ДОЛОНЯ	ЛКОТЬ	ПАЛЕЦЬ
НІС	ПЛЕЧЕ	ВЕЛИКИЙ	ВОЛОССЯ

Ми опишемо систему, яку необхідно використати при додаванні нових слів і вилученні вже старих. У кожному комплекті слів забираємо одно якесь старе слово, яке вже вивчалось, як мінімум, 5 днів і заміняємо його новим. Наприклад, наші перші 3 комплекти діти бачили вже упродовж тижня, тому сміло виймаємо звідти по одному слову і замінюємо їх на нове. З нових комплектів через 5 днів теж починаємо міняти по одному слову в день. Робимо це щодня. В результаті, ми навчаємо дитину 25-ти словам щодня, розбитим на 5 разів по 5-сліву кожному. Щодня діти бачать 5 нових слів, по одному в кожному комплекті, а 5 старих слів вилучаються. Намагаємося не показувати в одному комплекті слова, що розпочинаються з однієї і тієї ж букви, наприклад, «РОТ», «РУКА» розпочинаються з однієї букви «Р», тому не показуємо їх підряд. Швидше за все, дитина схилиться до висновку про те, що рот - це рука, тому що обидва слова починаються з одного і того ж знаку, взагалі схожі за написанням. Знову-таки, ми завжди пам'ятаємо найголовніше правило: ніколи не надокучати дитині. Річ у тому, що якщо дітям нудно, напевно причина в тому, що навчання іде занадто повільно. Дитина повинна навчатися дуже швидко для того, щоб їй хотілося знову і знову грати в гру. Якщо йти в нормальному темпі, то приблизно щодня діти вивчатимуть по 5 нових слів. Вони можуть навіть вивчати по 10 нових слів щодня.

Коли наші діти вивчили слова про себе, ми вже готові перейти до наступному кроку в процесі навчання читання. Вони вже залишили два найбільш важких кроку позаду себе. Якщо діти до цього моменту займалися успішно, то виникає складність в тому, щоб відволікати їх від читання. Їм хочеться читати все довше і більше.

Третій крок - це, в основному, навчання дітей домашнім словам, але насправді це просто продовження попереднього процесу з додаванням нових слів, що описують предмети побуту, які оточують дитину. «Домашні» слова за шрифтом значно менші слів про себе, але вони все ще червоні, все ще написані простим шрифтом, але вони десь в половину розміру слів про себе. Тобто, це слова десь заввишки 5 см на картках близько 7-8 см. Домашні слова полягають в основному з назв предметів, що оточують дитину, таких як: «СТИЛ», «СТИЛЕЦЬ».

Ті назви, які розпочинаються з великої букви, ми і на картках пишемо з великої букви. Але не загострюємо на цьому уваги дітей. Вони не ставляють питання з приводу заголовних букв до тих пір, поки не вивчать алфавіт.

До цього часу діти вже мають у своєму словниковому запасі близько 25-30-ти слів і вже немає необхідності кожного разу переглядати і повторювати їх. Це буде дуже нудно.

Поступово переходимо до особистих речей дитини, потім до продуктів харчування, назв тварин.

Всі ці комплекти ми змінюємо на власний вибір відповідно до пристрастей дітей, їх зацікавленості та відповідно нашому тематичному плануванню за Базовою програмою «Я у Світі». Різні комплекти слів повинні відповідати віку

дитини, а їй може бути від 1 року до 5 років. Всі ці слова ми вчимо точно так само, як вчили попередні. Крім того, цей список може змінюватись від 10 до 5 слів - по вашому розсуду. Цей список (який до цього моменту може досягати 50 слів) складений тільки з іменників. Наступна група слів складається з дієслів.

Дії:

ПИТИ	ГУЛЯТИ	СМІЯТИСЯ	КИДАТИ
ЇСТИ	СПАТИ	ЧИТАТИ	ПЛАВАТИ
СИДИТИ	ХОДИТИ	ПОВЗАТИ	СТРИБАТИ

Щоб поживавити процес навчання, ми супроводжуємо кожне нове слово демонстрацією тієї дії, яку воно означає. До речі, саме вони найбільше подобаються дітям, оскільки супроводжуються спільними діями. Коли діти засвоїли "домашній словник", вони готові рухатися далі. До цього часу вони вже можуть читати понад 50-ти слів. Але перш ніж перейти до наступного етапу (який вже є початком процесу навчання читання), нам потрібно переконатися в тому, що ми зуміли досягти двох абсолютно необхідних речей. Ми повинні вселити дітям, що читання - це не обов'язок, а суцільне задоволення (а саме так і повинно бути в ідеальному випадку). І ми разом буквально насолоджуєтесь щоденними заняттями. Крім того, ми маємо бути впевнені в тому, що у дітей збереглася невгамовна цікавість до слів, будь то слова вимовлені чи написані. Коли діти, з будь-якої причини, проявляють інтерес до якогось слова, ми пишемо його друкованими літерами і поповнюємо цим словом їхній словниковий запас. Вони швидко і легко вивчать будь-яке слово, яким зацікавилися. Таким чином, якщо дитина запитас: «А хто такий гіпопотам?» або «Що означає «Крутитися»?», то найкращою відповіддю на такі питання буде негайно, але ретельно написане друкованими буквами слово, яке успішно поповнить словниковий запас дітей. Діти відчують особливу гордість і додаткове задоволення від вивчення слова, яке з'явилося в наших заняттях завдяки їм.

Наступний крок - словосполучення.

Тепер, після того як діти вже засвоїли основний словниковий запас, вони готові поєднувати слова разом, щоб отримувати з них різні комбінації. Це - важливий проміжний крок між читанням окремих слів і цілих речень. Словосполучення наводять мости між основними «будівельними блоками» читання - окремими словами – і наступною складовою частиною цього процесу реченнями. Зрозуміло, що після цього має виникнути здатність читати цілі групи взаємопов'язаних слів, званих реченнями. Проміжний етап у вигляді словосполучень полегшує дітям розвиток цієї здатності. Отже, ми переглядаємо словниковий запас дітей і продумуємо комбінації, які можна скласти з тих слів, що вже вивчили. Так, звичайно, деякі з них доводиться видозмінювати, щоб вийшли осмислені поєднання. Найпростіша і корисна група слів, яка легко засвоюється дітьми, це назви основних кольорів. Ці слова можна

написати на зворотному боці карток відповідного кольору. Ми навчаємо дитину читати те чи інше слово, а потім перевертаємо картку і показуємо той колір, який воно означає. Діти вчаться розрізняти і називати кольори швидко і легко, отримуючи велике задоволення при впізнаванні. Після того як основні кольори засвоєні, перед дітьми відкривається величезний світ всіляких квітів і відтінків (індиго, блакитний, золотий, мідний, оливковий, срібний і т.д.). Переконавшись, що дитина засвоїла основні кольори, пропонуємо увазі дітей наступні словосполучення:

ПОМАРАНЧЕВИЙ СІК ЧЕРВОНА МАШИНА СІРА СОБАКА
ЗЕЛЕНЕ ЯБЛУКО ЧОРНІ ЧЕРЕВИКИ ЖОВТИЙ БАНАН
БІЛА СТІНА РОЖЕВІ ПАЛЬЦІ БЛАКИТНІ ОЧІ

Кожне з цих поєднань має велике значення, оскільки тепер діти знають два слова як одне. Потім починаємо вчити дітей антонімів:

ВЕЛИКИЙ МАЛЕНЬКИЙ ДОВГИЙ КОРОТКИЙ
ТОВСТИЙ ТОНКИЙ ПРАВИЙ ЛІВИЙ
М'ЯКИЙ ЖОРСТКИЙ ПОРОЖНІЙ ПОВНИЙ

Щоденне навантаження при вводі словосполучень не змінюємо: ми займаємося в колишньому режимі (5 комплектів карточок = 3 комплекти карточок зі словами + 2 комплекти карточок зі словосполученнями). Один комплект показуємо тричі на день, кожного разу перемішуємо карточки, щоб порядок показу завжди був непередбачуваним.

Для того, щоб у дітей розвивалася здібність одночасно сприймати великий об'єм панорамної інформації, ми періодично міняємо розташування слів в словосполученнях: 3-5 днів - горизонтальне розташування, потім 3-5 днів - вертикальне.

Вивчення словосполучень містять два основні моменти, які доставляють дитині задоволення. По-перше, вона задоволена тим, що дізналася знайоме

слово, а по-друге, вона починає розуміти, що з комбінації двох старих слів виникає нове поняття. Це відкриває двері в чарівний світ друкованих сторінок.

У кінці першого етапу діти:

- діти виявляють стійкий інтерес до читання;
- вміють читати окремі цілі слова та словосполучення з цих слів;
- охоче вступають в розмову з приводу зробленого;
- виявляють бажання продемонструвати дорослому та одноліткам своє вміння читати.

РІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

**ПЕРШИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ.
РАННІЙ ТА МОЛОДШІЙ ВІК.**

Місяць Тема	Тиждень Тема	Зміст роботи	Моніторинг
ВЕРЕСЕНЬ «Добридень! Я ось і я!»	I. «Будемо знайомі»	1. Один комплект з 5-ти слів (імена дітей) 2. Попередній комплект слів + один новий (найрідніші люди) 3. Два комплекти + один новий (ознаки - який я?). В першому комплекті замінюємо одне слово) 4. В першому і другому комплекті замінюємо по 1 слову + новий комплект (стать) 5. В усіх комплектах замінюємо по 1-2 слову	Початкова діагностика дітей. Анкета для вихователів Анкета для батьків.
	II. «Я та мій дитячий садок. Я пізнаю довкілля»	1. Три комплекти слів (в кожному поновити одне слово) + один новий (що є в групі?) 2. В 1-4 комплектах поновити слова + новий комплект (центр природи) 3. П'ять комплектів, в 1-4 поновити слова 4. В 1-5 комплектах поновити слова 5. В 1-5 комплектах поновити по 1-2 слова	
	III. «Я та мій дитячий садок.»	1. Чотири поновлені комплекти слів + один новий комплект слів (хто піклується про нас?) 2. В 1-4 комплектах поновити слова, п'ятий (хто піклується про нас?) без змін. 3. В 1-5 комплектах поновити по 1 слову. 4. В 1-5 комплектах поновити по 1-2 слова 5. В 1-5 комплектах поновити по 1-2 слова	
	IV. «Я та мій дитячий садок. Ігри та	1. 3 попередніх комплектів взяти по 2 слова + новий комплект (іграшки) 2. Ввести новий комплект (ігри) 3. Попередні комплекти без змін + новий комплект (дії з іграшками) 4. Комплекти (іграшки та ігри) поновити, (дії з іграшками) без змін + новий комплект (ознаки іграшок)	Організована діяльність «Я та мій

	іграшки»	5.1-3 комплекти поновити,(ознаки іграшок) без змін	дитячий садок.»
ЖОВТЕНЬ «Я і моя сім'я. Осінь – чарівниця»	I. «Я – диво! Який я? Пізнаю себе»	1.3 попередніх комплектів взяти по 1 слову + комплект (частини тіла) 2.Повторюємо попередні комплекти + комплект(одяг) 3.Комплект (частини тіла) поновлюємо слово, (одяг) – без змін + комплект(що я можу сам?) 4. Комплекти(частини тіла),(одяг) поновлюємо слова, комплект (що я можу сам?) без змін + комплект (ознаки одягу) 5. Комплекти(частини тіла),(одяг), комплект(що я можу сам?) поновлюємо слова, комплект (ознаки одягу) без змін	
	II. «Моя сім'я»	1.3 попередніх комплектів слова на вибір + комплект(члени сім'ї) 2.+ комплект (хто що робить?) 3.+ комплект (я – помічник) 4.+ комплект (прикметники – риси характеру) 5.1-3 поновити, 4 – без змін, 5 попередні комплекти на вибір)	
	III. «Осінь – красуня. Осінні явища.»	1.3 попередніх комплектів слова на вибір + комплект(дерева) 2.+ комплект (квіти) 3.+ комплект (осінні явища) 4.+ комплект (одяг восени) 5.+ комплект (кольори осени)	
	IV. «Подарунки осені. Овочі, фрукти, гриби»	1.Комплект (кольори осени) + комплект (овочі) 2.+ комплект (фрукти) 3.+ комплект (прикметники - смак) 4.+ комплект (гриби) 5. Комплект (кольори осени) вилучаємо, слова поновити	
	I.	1.3 попередніх комплектів слова на вибір +	

<i>ЛИСТОПАД</i> «Чарівний світ тварин»	«Я та мої менші друзі»	комплект(свійські тварини) 2.+ комплект (частини тіла тварин) 3.+ комплект (дитинчата) 4.+ комплект (хто як кричить?) 5. Комплект з попередніх слів вилучаємо, 1-3 поновити, 4 - без змін + комплект (хто що їсть?)	
	II. «У бабусі на подвір'ї»	1.В комплектах (частини тіла тварин), (дитинчата), (хто як кричить?), (хто що їсть?) поновити слова + комплект (хто де живе?) 2. Комплект (частини тіла тварин) вилучається, в інших поновити слова + комплект (як рухаються) 3.+ комплект (ознаки тварин) 4.+ комплект (небезпека від тварин) 5. Комплекти поновити.	
	III. «Дивинки в осінньому лісі»	1.3 попередніх комплектів слова на вибір + комплект(дикі тварини) 2.+ комплект (хто де живе у лісі) 3.+ комплект (дитинчата) 4.+ комплект (хто що їсть?) 5. Комплект з попередніх слів вилучаємо, 1-3 поновити, 4 – без змін + комплект (прикметники-ознаки тварин)	
	IV. «Казковий світ тварин»	1.Слова з попередніх комплектів поновити + комплект(герої казок - тварини) 2.+ комплект (назви казок про тварин) 3.+ комплект (хто що любить?) 4.+ комплект (характер тварин) 5. Комплект з попередніх слів вилучаємо, комплекти поновити	

ГРУДЕНЬ «Зима – красуня»	I. «Здрастуй, зимонько – зима»	1.3 попередніх комплектів слова на вибір + комплект(ознаки зими) 2.+ комплект (зимові явища) 3.+ комплект (властивості снігу) 4.+ комплект (погода взимку) 5. Комплект з попередніх слів вилучаємо, 1-3 поновити, 4 – без змін + комплект (зимовий одяг)	Анкета для батьків: «Чи помітили Ви зміни в розвитку Вашої дитини?»
	II. «Зігріємо пташку маленьку»	1.В комплектах(зимові явища)(властивості снігу),(погода взимку) поновити слова + комплект (зимовий одяг) без змін + комплект (птахи) 2. Комплект (зимові явища) вилучається, в інших поновити слова + комплект (їжа для птахів) 3.+ комплект (частини тіла птахів) 4.+ комплект (прикметники – які птахи) 5. Комплекти поновити.	
	III. «Я та мої улюблені страви»	1.3 попередніх комплектів слова на вибір + комплект(продукти харчування) 2.+ комплект (культура їди) 3.+ комплект (улюблені страви) 4.+ комплект (прикметники до теми) 5. Комплект з попередніх слів вилучаємо, 1-3 поновити, 4 – без змін + комплект (який на смак)	
	IV. «Готуємося до зустрічі гостей»	1.Слова з попередніх комплектів поновити + комплект(назви посуду) 2.+ комплект (ознаки посуду) 3.+ комплект (дії з посудом) 4.+ комплект (я - помічник) 5. Комплект з попередніх слів вилучаємо, комплекти поновити	
СІЧЕНЬ	I. «Зиму дуже я люблю»	1.3 попередніх комплектів слова на вибір + комплект(зимові свята) 2.+ комплект (зимові розваги) 3.+ комплект (святкові емоції) 4.Чотири комплекти слів + комплект (словосполучення по темі) вертикальне	

«Ой весела в нас зима»		розташування /далі в.р./ 5. Три комплекти слів + два комплекта (словосполучення по темі)/ в.р./	
	II. «Зиму дуже я люблю» (продовження)	1. В комплектах слів поновити по 1-2 слова, в комплектах словосполучень поновити по 1 словосполученню / в.р./ 2. + комплект слів (праця двірника), два комплекта поновлених словосполучень – горизонтальне розташування /далі г.р./ 3. + комплект слів (властивості снігу, льду), два комплекти поновлених словосполучень – /г.р./ 4. + комплект слів (дієслова – я – помічник), два комплекти поновлених словосполучень –/ г.р. / 5. Комплекти поновити, словосполучення –/ в.р./	
	III. «Подорож у зовсім поруч. Цікавинки у нашому домі»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (дім), два комплекти словосполучень - /в.р./ 2. + комплект слів (кімната), два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (меблі), два комплекта словосполучень - /г.р./ 4. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекта словосполучень - /г.р./	
	IV. «Подорож у зовсім поруч. Цікавинки у нашому домі» (продовження)	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (предмети побуту), два комплекти словосполучень - /в.р./ 2. + комплект слів (побутова техніка), два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (прикметники по темі), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	

ЛЮТИЙ «Я – здоров'чок!»	I. «Я – Нехво - рійко»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (предмети гігієни), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (вітаміни), два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (цілющі напої), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	
	II. «Хто турбується про наше здоров'я?»	1. В комплектах слів поновити по 1-2 слова, в комплектах словосполучень поновити по 1 словосполученню / в.р./ 2. + комплект слів (медичні професії), два комплекти словосполучень /в.р./ 3. + комплект слів (медичний інвентар), два комплекти словосполучень – /в.р./ 4. + комплект слів (прикметники по темі), два комплекти словосполучень –/ г.р. / 5. Комплекти поновити, –/ г.р./	
	III. «Я та інші»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (вік людини), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (люди), два комплекта словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (зустрічаємо гостей), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	

	IV. «Я – хороший!»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (добрі -злі), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (я - хороший), два комплекти словосполучень - /г.р./ 3. + комплект слів (чарівні слова), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./	
БЕРЕЗЕНЬ «Весну – красну зустрічаємо»	I. «Маму дуже я люблю»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (мамине свято), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (святковий одяг), два комплекти словосполучень - /г.р./ 3. + комплект слів (епітети до слова «мама»), два комплекти словосполучень - /г.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./	
	II. «Весняні дивинки»	1. В комплектах слів поновити по 1-2 слова, в комплектах словосполучень поновити по 1 словосполученню / в.р./ 2. + комплект слів (весняні явища), два комплекти словосполучень /г.р./ 3. + комплект слів (весняні квіточки), два комплекти словосполучень – /г.р./ 4. + комплект слів (прикметники по темі), два комплекти словосполучень –/ г.р. / 5. Комплекти поновити, словосполучення –/ в.р./	
	III. «Таємниці води»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (властивості води), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (весняний дощик), два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (я - радію), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два	

		комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	
	IV. «Краплин - ки здоров'я»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (водичко умий моє личко), два комплекти словосполучень /г.р./ 2. + комплект слів (вода і здоров'я), два комплекти словосполучень - /г.р./ 3. + комплект слів (досліди з водою), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./	
КВІТЕНЬ «Я пізнаю дивосвіт»	I. «Я і Всесвіт»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (сонечко і тепло), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (я радію сонечку), два комплекти словосполучень - /г.р./ 3. + комплект слів (місяць і зорі), два комплекти словосполучень - /г.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./	
	II. «Погода і одяг весною»	1. В комплектах слів поновити по 1-2 слова, в комплектах словосполучень поновити по 1 словосполученню / в.р./ 2. + комплект слів (погода), два комплекти словосполучень /г.р./ 3.+ комплект слів (весняний одяг), два комплекти словосполучень – /г.р./ 4.+ комплект слів (ознаки одягу), два комплекти словосполучень –/ г.р. / 5. Комплекти поновити, словосполучення –/ в.р./	

	III. «Моє місто»	1.3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (мій мікрорайон), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (транспорт), два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (подорож містом), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	
	IV. «Праця дорослих»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (професії), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (хто що робить?), два комплекти словосполучень - /г.р./ 3. + комплект слів(що потрібно для роботи?), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./	
ТРАВЕНЬ «Я живу серед краси»	I. «Хочу стати працелюб-чиком»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (наш город), два комплекти словосполучень - /г.р./ 2. + комплект слів (грунт), два комплекти словосполучень - /г.р./ 3. + комплект слів (дієслова–праця на городі), два комплекти словосполучень /г.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /в.р./	

	II. «Маленькі дослідники»	1. В комплектах слів поновити по 1-2 слова, в комплектах словосполучень поновити по 1 словосполученню / в.р./ 2. + комплект слів (краса навколо), два комплекти словосполучень /г.р./ 3.+ комплект слів (квіти,комахи,птахи), два комплекти словосполучень – /г.р./ 4.+ комплект слів(хто яку пісеньку співає?), два комплекти словосполучень –/ г.р. / 5. Комплекти поновити, словосполучення –/ в.р/.	
	III. «Українець я маленький»	1.3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (укр. нац. одяг), два комплекти словосполучень - /в.р./ 2. + комплект слів (укр. віночок), два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (укр.. ігри та забави), два комплекти словосполучень - /г.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	Експрес-опитування батьків з метою визначення їхньої думки щодо впровадження методики Домана.
	IV. «Я – дослідник і фантазер. Чудеса гри»	1. 3 двох попередніх комплектів слова на вибір + комплект слів (властивості піску), два комплекти словосполучень - /в.р./ 2. + комплект слів (якості піску)два комплекти словосполучень - /в.р./ 3. + комплект слів (дії з піском), два комплекти словосполучень - /в.р./ 4.1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./ 5. 1-3 комплекти слів поновити, два комплекти словосполучень - /г.р./	Анкета для педагогів. Заклучна діагностика дітей.

ПРАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ: КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ, ДИДАКТИЧНІ ІГРИ, ВПРАВИ, АНКЕТИ

ДИДАКТИЧНА ГРА «ЩО НА ДЕРЕВІ РОСТЕ, А ЩО НА ГОРОДІ»

М е т а : розвивати увагу, зосередженість, пам'ять. Виховувати інтерес до читання. Вчити дітей читати назви овочів, фруктів, назви їх кольорів. Закріпити поняття, де що росте. Визначити поняття: зверху-внизу, один-багато.

М а т е р і а л : картки для читання.

І н с т р у к ц і я : за вказівкою вихователя діти збирають окремо урожай овочів та фруктів, читають їх назви на посібниках-плакатах, потім розташовують фрукти на дереві, овочі на городі.

С л о в а : яблуко, груша, вишня, слива, помідор, огірок, капуста, картопля.

ДИДАКТИЧНА ГРА «МОЄ ТІЛО»

М е т а : розвивати пам'ять, просторові уявлення. Виховувати дбайливе ставлення до свого тіла, вчити дітей знаходити і називати відповідні частини тіла, читати назви на плакатах - посібниках. Закріпити призначення частин тіла.

М а т е р і а л : силует людини, картки для читання.

І н с т р у к ц і я : діти називають і показують частини тіла. Потім читають слова на плакаті-посібнику. Розповідають про їх призначення.

С л о в а : рука, нога, голова, око, лоб, вуха, ніс.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ВЕСЕЛИЙ КОЛОБОК»

М е т а : розвивати мовлення, увагу, мислення. Виховувати інтерес до усної народної творчості. Вчити дітей правильно називати персонажі казки. Вміти читати слова на плакаті-посібнику.

М а т е р і а л : герої-персонажі казки «Колобок», картки для читання.

І н с т р у к ц і я : інсценування казки. Читання слів на плакатах, закріплення власних назв героїв за допомогою іграшок.

С л о в а : дід, баба, ведмідь, вовк, лисиця, заєць.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ПОСУД»

М е т а : розвивати пам'ять, увагу, мислення, мовлення дітей. Виховувати бажання читати. Вчити дітей читати слова-назви посуду, уточнити його призначення, закріпити основні кольори.

М а т е р і а л : плакати для читання, посуд, стіл, газова плита.

І н с т р у к ц і я : діти читають слова-назви посуду, розміщують його на столі, на плиті, розповідають про призначення, називають колір.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ПОБУДУЄМО ЛЯЛЬЦІ КІМНАТУ»

М е т а : розвивати пам'ять, мислення, увагу, мовлення, просторові уявлення. Виховувати дружні відносини між дітьми, турботливе ставлення до ляльки. Закріпити з дітьми назви та призначення меблів, вчити читати їх назви.

С л о в а : назви меблів.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ВЕСЕЛА КАРУСЕЛЬ»

М е т а : розвивати увагу, спостережливість, пам'ять. Виховувати інтерес до читання. Вчити дітей читати слова-назви видів транспорту та тварин, визначати поняття «за», «перед», «вище», «нижче».

М а т е р і а л : конструкція каруселі, силуети видів транспорту, тварин.

І н с т р у к ц і я : читання слів на посібнику-плакаті, називати місце знаходження тварин.

С л о в а : транспорт : машина, автобус, літак, човен. Тварини: заєць, ведмідь, кіт, собака.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ХТО ЗАХОВАВСЯ НА ЯЛИНЦІ?»

М е т а : розвивати зорову пам'ять, спостережливість, увагу, мислення. Виховувати інтерес до читання і бажання працювати з посібником. Вчити впізнавати за однією із частин тварину, знаходити її на плакаті-посібнику.

М а т е р і а л : посібники-плакати з написаними словами, зображенням ялинки, тварин.

І н с т р у к ц і я : за вказівкою вихователя діти знаходять зображення тієї тварини, яка заховалася та читають її назву.

С л о в а : ведмідь, лисиця, заєць.

ДИДАКТИЧНА ГРА «МОЯ РОДИНА»

М е т а : розвивати мовлення дітей, увагу, пам'ять. Виховувати любов до рідних. Вчити читати слова-назви членів сім'ї.

І н с т р у к ц і я : діти читають слова-назви членів родини і показують їх на картинці.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ПОБУДУЄМО БУДИНОК»

М е т а : Навчати читати назви кольорів, розрізняти кольори; закріпити оранжевий, фіолетовий кольори, назви геометричних фігур; вправлятися у поняттях: внизу, вгорі, ліворуч, праворуч. Розвивати увагу, кмітливість.

М а т е р і а л : Слова для читання, будинки, геометричні фігури.

І н с т р у к ц і я : Читання назв кольорів. Підбирати геометричні фігури згідно форм вікон у будинку; уточнити поняття: ліворуч, праворуч, вгорі, внизу.

ДИДАКТИЧНА ГРА «ХТО ЗБЕРЕТЬСЯ ЗА СТОЛОМ»

Мета: Навчити дітей читати слова-назви членів сім'ї, уточнити родинні відносини, назви посуду, меблів. Розвивати мовлення дітей.

Матеріал: Слова для читання.

Інструкція: Діти читають слова-назви членів сім'ї, розміщують за столом «гостей»

ДИДАКТИЧНА ГРА «У ЗООПАРКУ»

Мета: Закріпити з дітьми назви диких тварин, навчати читати їх назви, впізнавати їх серед свійських тварин, уточнити їх спосіб життя. Розвивати увагу. Виховувати турботливе ставлення до тварин.

Матеріал: Силуетне зображення арени цирку, набір зображень диких тварин, слова для читання.

Інструкція: Діти читають слова, уточнюють спосіб життя диких тварин. Пригощання тварин улюбленою їжею.

Дикі тварини

ВОВК

ТИГР

ЛЕВ

ЛИСИЦЯ

ВЕДМІДЬ

ДИДАКТИЧНА ГРА «ТРОЄ ПОРОСЯТ»

Мета: Навчати читати слова - назви кольорів, вправляти у їх розрізненні, продовжувати вчити користуватися фішками. Розвивати мовлення, сенсорні сприйняття. Виховувати інтерес, увагу.

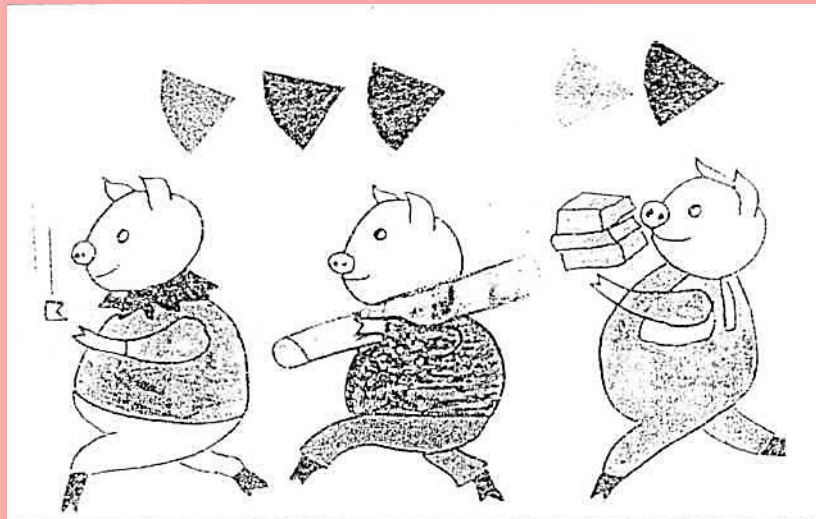
М а т е р і а л : Посібники-плакати з написаними словами, кольорові картки з зображенням поросят, фішки відповідних кольорів.

Інструкція: Діти за вказівкою вихователя називають одяг і фішками позначають відповідний колір одягу, прочитавши його на плакаті-посібник

Кольори

ЧЕРВОНИЙ СИНІЙ ЗЕЛЕНИЙ

ЖОВТИЙ ОРАНЖЕВИЙ

ДИДАКТИЧНА ГРА «ТОРТ ДЛЯ ІМЕННИЦІ НАСТУСЬ»

Мета: Вчити дітей складати з частин ціле, вміти називати правильно кольори і їх відтінки, читати їх назви. Розвивати конструктивне мислення. Виховувати естетичний смак, гостинність.

Обладнання: Ілюстрація-картинка з зображенням торта, різнокольорові свічки, плакат-посібник для читання.

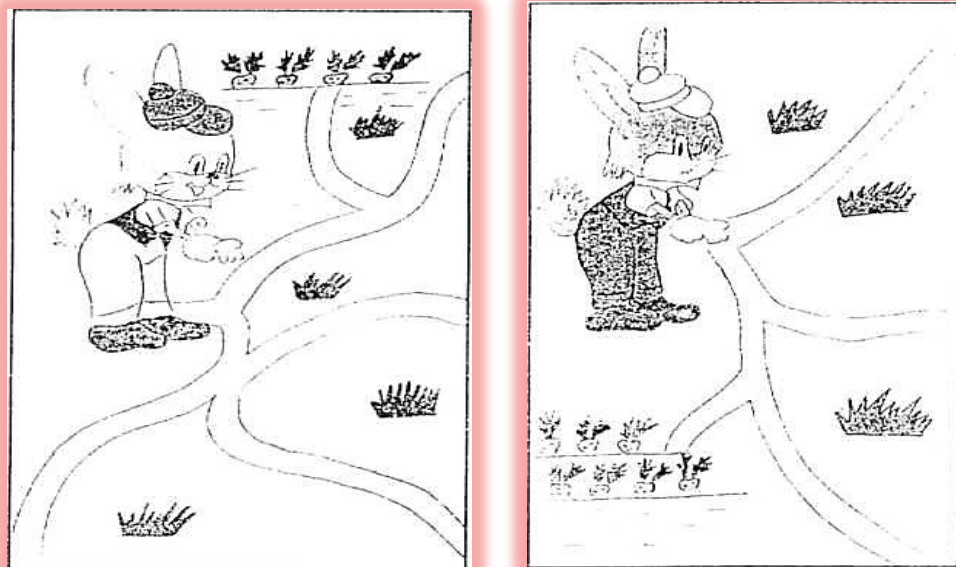
Інструкція: За вказівкою вихователя діти складають з частин ціле, прикрашають «торт» кольоровими свічками, називають кольори і прочитують їх назви на плакаті-посібнику.

ДИДАКТИЧНА ГРА «УЛЮБЛЕНІ КОЛЬОРИ ВУХАНЧИКА І ЛАПАНЧИКА»

Мета: Закріпити основні кольори і їх відтінки, вміння відшукувати і читати їх на посібнику-плакаті. Вчити дітей рахувати в межах 4-7. Розвивати зорове сприймання. Виховувати кмітливість.

Матеріал: Картки-ілюстрації, слова для читання.

Інструкція: За вказівкою вихователя діти називають кольори одягу зайчат, прочитують їх назви; знаходять стежку, де росте морква; рахують кількість

ЗАЄЦЬ

ДИДАКТИЧНА ГРА «БУДИНОК РОТА»

Мета: Зрозуміти, що таке рот.

Матеріал: Аркуш ватману, фломастери, ножиці, клейка стрічка.

Підготовка: Намалюйте на аркуші ватману великий будинок. Прикріпіть малюнок до стіни.

Що робити:

1. Покажіть малюнок будинку. Чий це будинок? Запропонуйте відгадку. Це Будинок рота! Усі роззявляють свої роти. Це двері у твій Будинок рота. Зачини двері у свій Будинок рота. (Закрий рота!)

2. Як ти гадаєш, хто мешкає всередині Будинку рота? (Схвалюйте такі відповіді, як «зуби», «язик», «губи», «рот», «горло»). Покажуйте ці частини рота, коли про них згадуватимуть.

3. Що робить твій рот? Він виконує якусь роботу? З'ясуймо це. Дайте кожній дитині по печиву, хай з'їсть. Печиво солодке? Це твій язик відчуває його смак! Твій рот рухається вгору і вниз. Твої зуби теж рухаються вгору чи вниз. Вони пережовують печиво на дрібненькі частинки. А що робить язик? Він перекидає печиво в роті! Язик допомагає зубам жувати!

4. Проковтніть печиво. Куди воно рухається? Покажіть пальцем, як вниз по горлу рухається печиво і потрапляє в живіт.

Додаткове завдання:

Прочитати слова: рот, губи, зуби, горло. Намалуйте на аркуші ватману велике обличчя. Це пані Голодулька. Виріжте великий отвір там, де у неї рот. За ротом прикріпіть маленьку поліетиленову чи паперову торбинку. Запропонуйте дітям вирізані з журналів картинки із зображенням їжі. «Нагодуйте» цими картинками пані Голодульку.

ДИДАКТИЧНА ГРА
«А ХТО РІПКУ РВАВ?»

Мета: Вчити дітей правильно називати персонажі казки, вміти їх читати на плакаті-посібнику. Закріпити вміння передавати діалог героїв. Розвивати зв'язне мовлення, активізувати словник дітей власними іменами. Виховувати почуття колективізму.

Матеріал: Герої-персонажі казки «Ріпка», слова для читання, фланелеграф.

Інструкція: Драматизація казки, читання слів на плакатах, закріплення власних назв героїв з демонстрацією на фланелеграфі.

ДИДАКТИЧНА ГРА
«ЗБЕРЕМО УРОЖАЙ ОВОЧІВ», «ЩО ПОКЛАДЕМО У КОШИК?»

Мета: Навчати читати назви овочів, фруктів, назви кольорів. Закріпити поняття, де що росте, їх класифікацію. Розвивати увагу, зв'язне мовлення. Виховувати інтерес до читання і бажання працювати з посібником.

Матеріал: Слова для читання, кошик, набір овочів і фруктів.

Інструкція: За вказівкою вихователя діти збирають окремо урожай овочів та фруктів, читають їх назви на посібнику-плакаті.

Слова: фрукти – яблуко, груша, виноград, вишня; овочі – помідор, огірок, капуста, картопля.

ГРА
«НАЗВИ СЛОВО»

Мета: Навчити дітей читати слова-назви, уточнити уявлення про оточуючі предмети. Розвивати мовлення дітей.

Матеріал: Слова для читання.

Інструкція: Діти читають слова-назви.

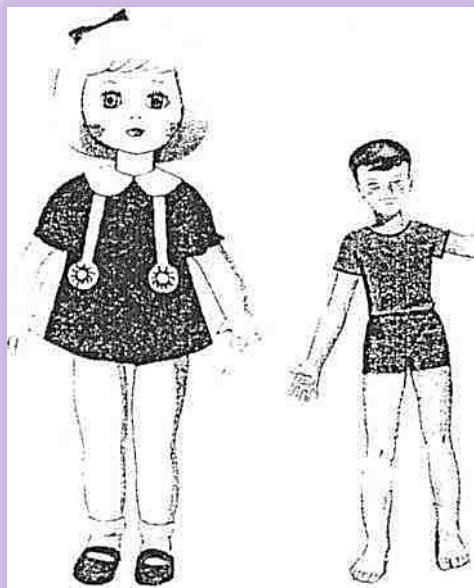
ДИДАКТИЧНА ГРА
«ЧАСТИНИ ТІЛА»

Мета: Вчити дітей знаходити і називати відповідні частини тіла, читати їх назви на плакаті-посібнику. Закріпити призначення частин тіла. Розвивати пам'ять, просторові уявлення. Виховувати дбайливе ставлення до власного тіла.

Матеріал: Слова для читання, силуети хлопчика, дівчинки.

Інструкція: Діти показують і називають з наступним прочитуванням назви частин тіла; розповідають про призначення частин тіла

Слова: рука, око, лоб, нога, вухо, голова, ніс.

ГРА «ЗНАЙДИ, ДЕ ЧИЙ БУДИНОЧОК»

М е т а : Навчити дітей читати слова-назви іграшок, тварин; посадити іграшку з відповідною назвою в будиночок. Розвивати мовлення дітей.

М а т е р і а л : Слова для читання.

Інструкція: Картки без картинок розкладаються у ряд чи півколо. Це «будиночки». Дітям пропонується знайти, де чий будиночок і посадити іграшку з відповідною назвою.

ГРА «МОЄ ПЕРШЕ ЛОТО»

Мета: розвивати інтелект, увагу, візуальну пам'ять; навчати логічному мисленню; тренувати дрібну моторику пальчиків. Навчати читанню цілих слів.

Матеріал: картинок із зображеними предметами і їхнім написанням.

Інструкції: покладіть перед дитиною одне ігрове поле та по чергові давайте йому маленькі картки, пропонуючи знайти для кожної з них підходяще місце на ігровому полі. Даючи малюнкову картку, обов'язково вимовляйте назву предмета, зображеного на ній. Якщо у грі беруть участь кілька дітей, то ігрові поля слід розділити між ними. Діставайте по одній картці, чітко вимовляючи назву предмета. Той гравець, на ігровому полі якого є таке зображення, забирає картку собі та накриває нею відповідний предмет на ігровому полі.

Лото також можна використовувати для таких ігор:

1. Розкладіть перед дитиною чотири картки, три з яких об'єднані спільною тематикою, а четверта – іншою. Попросіть малюка знайти зайву.
2. Покажіть дитині одну картку і попросіть знайти у вашому помешканні та показати (чи принести) предмет, зображений на картці.

ВПРАВИ З ЦІЛИМИ СЛОВАМИ

- **Показ карток**(без картинок) тричі на день:
- **«Виставки».** Картки без картинок розставляємо у доступних місцях, чи ставимо, закріплюємо на предметах, що вони позначають. Змінюємо картки кожні 2-3 дні. Можна виставляти картки з картинками. Небажано розташовувати більше ніж 3-4 картки занадто близько.
- **«Хто де заховався?»** Показуємо дітям картки з картинками. Просимо дитину заплющити очі чи відвернутися. Розкладаємо картки картинкою вниз. Пропонуємо угадати, де визначена картинка («Угадай, де сховався кіт?»). Діти орієнтуються за словами, написаними на зворотній стороні картки.
- **«Хто як говорить?»** Використовуємо набір карток зі звуконаслідувальними словами і набір іграшок – тварин і птахів. Пропонуємо дітям питання на кшталт «Як мукає корова?» після озвучення дитиною голосу тварини пропонуємо знайти картку.

- **«Знайди слово».** Показуємо і називаємо кілька слів, які дитина бачила не менш 10-ти разів. Розкладаємо картки перед дитиною і пропонуємо знайти визначене слово.

ІГРИ НА ІМЕНА. (Найголовніше слово для будь-якої людини її ім'я.)

- **«Чис ім'я я показала».** Картки з іменами дітей показуємо усім дітям, читаємо.
- **«Покажи своє ім'я».** На столі розкладаємо картки з іменами. Діти стоять біля столу, і по черзі кожна дитина знаходить картку зі своїм ім'ям.
- **«Раз, два, три – до свого імені біжи».** Показуємо картки з іменами, читаємо їх, а потім діти заплющують очі. Розкладаємо картки на підлозі і за сигналом: «Раз, два, три – до свого імені біжи» дитина шукає своє ім'я.
- **«Читання імен».** Діти читають свої імена та імена мами, бабусі, сестрички, улюбленої іграшки.

ОРГАНІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ НА ТЕМУ: «ВЕСЕЛКОВІ СТРИЧЕЧКИ»

Мета:

Фізичний розвиток: удосконалювати вміння ходити по доріжці; розвивати дрібну моторику рук; стимулювати інтерес та бажання брати участь у руховій діяльності разом із дорослим та іншими дітьми.

Емоційно-ціннісний розвиток: сприяти розвитку емоційної чутливості до оточення; художнього слова, музики. Забезпечити малюкам психологічне розвантаження, поліпшити емоційний стан; стимулювати до діяльності.

Пізнавальний розвиток: закріпити знання про диких тварин; знання про властивості піску та води. Виховувати інтерес дітей до оволодіння новими діями з предметами.

Мовленнєвий розвиток: сприяти відтворенню образів у свідомості дітей як перцептивній складовій мовленнєвої діяльності. Продовжувати закріплювати вміння читати слова на карточках за методикою Глена Домана. Познакомити з новим словом «метелик». Створювати сприятливі умови для розширення запасу слів. Вправляти у звуконаслідуванні.

Художньо-естетичний розвиток: закріплювати назви кольорів. Розвивати уяву. Виховувати естетичну сприйнятливність.

Використані здоров'язберігаючі технології: кольоротерапія, піскотерапія, звукотерапія, психоемоційні вправи, казкотерапія.

ХІД.

Діти разом з вихователем заходять до групової кімнати.

- Малята, подивіться, як у нас гарно в групі. Ой, якась торбинка з'явилась. (Вихователь піднімає, трясє торбинкою) Ой! Ой, вона ворушиться, щось там є. (Дістає кольорові стрічки, розкидає їх, просить дітей підняти по одній стрічці, назвати колір . Потім кладе жовту стрічку на підлогу)

- Дітки, давайте підемо по цій жовтій стрічці-доріжці і дізнаємося, хто її нам залишив в торбинці.

(Підходять до будиночку).

- Будиночок стоїть, хтось у ньому живе. Давайте прочитаємо слова і дізнаємось, хто живе в цьому будиночку (читання слів на карточках: «зайчик», «лисиця», «вовк», «ведмідь»).

- Ведмедика не будемо турбувати, він готується до зими. Що робить ведмідь взимку? (Читання речення «Ведмідь спить»). Тихенько підемо і не будемо заважати нашому ведмедику, а я вам розкажу і покажу, що сниться ведмедику. (Діти сідають півколом на килимок, на якому стоїть висока прозора ваза з чистою водою.)

Кольротерапія «Ведмедикові сни»:

- Узимку нашому ведмедику сняться солодкі соковиті ягоди (вливає у вазу червону фарбу), духмяний жовтий мед (вливає жовту фарбу), соковиті зелені рослини (вливає зелену фарбу). Ось такі кольорові сни сняться нашому ведмедику.

- Подивіться, хтось зелену стрічку загубив, підемо по ній. (Діти по стрічці підходять до басейну).

Казкотерапія.

Була собі в річці жабка

А в жабки зелена шапка

А в шапки підкладка зелена

Така як стрічка у мене.

- Прочитайте слово, хто ж загубив зелену стрічку. (Читання слова «жабка»), А у нашої жабки є подружка, як її звать (читання слова рибка»). Давайте наловимо рибки.

Ігри дітей з водою (дістають з води рибок, складають у відерце).

- А хто любить їсти рибку? (Читання слова «котик».)

(Діти ідуть до пісочку по червоній стрічці).

Хто сьогодні рано встав,

Лапкою умився

І сказав тихенько: «няв»?

Піскотерапія.

- Де ж наш котик, давайте знайдемо. (Діти шукають котиків у піску).

Ой, ну, котку-коточку,

Заховався у пісочку.

Заховався в куточок,

Тільки видно хвосточок. (Кожна дитина знаходить по котикові)

Коток упав у пісок,
По пісочку ходив,
Свої сліди лишив. (Діти водять котиків по пісочку, імітують голос).

- Ось такі сліди у твого коточка!
- Наші котики дуже люблять гратися з метеликами.

(Вихователь показує яскравого метелика, знайомить з новим словом «метелик».)

Гра «Веселкові метелики»:

Малята, вже настала пора,
Чекає нас весела гра!

У кожного метелика є колір свій,
Швиденько ти його знайти зумій!

- Вихователь кожній дитині на руку одягає «метелика».
- Вихователь стає в центрі обруча, піднімає його та повільно обертає його навколо себе, а діти шукають свою квіточку.

- Діти мають відповідно до кольору свого «метелика» підбігти до стрічки такого самого кольору і «сісти» на квіточку.

Мерщій, метелики, летіть

Та квіточки собі знайдіть!

Уважно квітку обирайте,

Про колір свій не забувайте!

Всі дітки-метелики знайшли свої квіточки.

Малята гарно працювали,

Так вправно квіточки шукали.

Тепер всі крильцями міняйтесь і знов на квіточки злітайтеся.

(Вихователь допомагає дітям помінятися «метеликами», проговорює назви кольорів, діти повторюють. Гру повторюють 2 рази.)

- Поки ми з вами гралися з метеликами, хтось іще стрічечку залишив, якого вона кольору? (Синя.)

Звукотерапія (чути звуки дощу).

- Як крапає дощик? (Діти імітують). Послухаємо, як шумить дощик. Психоемоційна вправа «Сухий дощ»:

- Поливає дощова хмара наших діточок чистою водичкою (тримає над голівками дітей обруч з пришитими до нього довгими стрічками різних кольорів). Лагідно торкається кожної дитинки, веселить її, заспокоює. Стихає дощик, останні краплинки водички спокійно падають на землю: крап-крап, крап-крап, крап-крап-крап... (Діти по одному заходять в середину обруча зі стрічками). Закінчився осінній дощ.

- І наша з вами подорож з кольоровими стрічками закінчилася. Ви всі молодці! Гарно гралися, правильно читали слова.

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ-ГРА ДЛЯ ДІТЕЙ 3-року життя НА ТЕМУ: «ЖИВЕ У ЛІСІ КАЗКА»

Мета: *Фізичний розвиток:* розвивати дрібну моторику рук; стимулювати інтерес та бажання брати участь у руховій діяльності разом із дорослим та іншими дітьми.

Соціально-моральний розвиток: Формувати уявлення дітей про людей, їхній вік, стать (дід, баба, мама, тато, дівчинка, хлопчик); уявлення про найпростіші родинні відносини.

Емоційно-ціннісний розвиток: Виховувати бажання допомагати, проявляти позитивні емоції.

Пізнавальний розвиток: Закріплювати знання про сенсорні еталони: колір, форму, величину. Розвивати увагу, спостережливість, зорову пам'ять, логіко-математичні здібності дітей.

Мовленнєвий розвиток: Формувати навички спілкування та читання знайомих слів на плакатах-посібниках (за методикою Глена Домана).

Обладнання: зайчик, чарівна скринька; рукавичка; картонні зображення діда, баби, мами, тата, дівчинки, хлопчика й інших персонажів казки “Рукавичка”; декорації лісу, вирізані з картону сліди людини, собачки; дидактична гра “Полагодимо рукавичку”.

ХІД.

Вихователь. Діти, сьогодні до нас у гості завітав Зайчик (помічник вихователя).

А що потрібно зробити, коли хтось заходить до групи? Так, привітатися.

Давайте зробимо це, скажемо всім “Добрий день!” (Діти вітаються з гостем).

Через поле, через ліс, сірий Зайчик скриньку ніс. Що там у скриньці?

Зайчик

Зачекайте, постривайте,
Скриньку ви не відкривайте.
Знайте: не проста вона —
Є в ній казка чарівна.
Хто це слово прочитає,
Той і скриньку відкриває.

Діти читають на плакаті слово “РУКАВИЧКА”. Відкривають скриньку, а в ній лежить справжня рукавичка.

Вихователь. Як ви гадаєте, з якої казки ця рукавичка? Так, з казки “Рукавичка”. Хочете послухати казку? Тоді сідайте зручно і уважно слухайте.

Водному селі жили собі маленькі дівчинка Наталочка і хлопчик Петрик. З ними жили дідусь Степан і бабуса Олена, мама Ірина, тато Роман. (Виставляє на столі паперові фігурки людей).

* Бабуса і дідусь які? (Старенькі).

* А мама й тато? (Молоді).

* Які вони на зріст? (Тато — високий, мама — низенька. Наталочка й Петрик — зовсім маленькі).

Одного разу пішов дідусь у ліс по дрова, а за ним побіг песик. Ішли вони лісом, та й згубив дід рукавичку. Прийшов додому, бідкається: “Холодно без рукавички, а я вже старенький, важко мені знову йти до лісу”...

Вихователь. Діти, давайте допоможемо дідусеві й підемо до лісу шукати рукавичку.

Вихователь з дітьми йдуть по кімнаті до лісу, помічають вирізані з картону сліди людини й собачки.

Вихователь. Ой як багато слідів! Чиї вони? (Відповіді дітей). Так, великі сліди — дідуся, маленькі — собачки. Ходімо по слідах “слід у слід”!

Ідуть по черзі по слідах. Натрапляють на рукавичку

Вихователь. Ось вона, рукавичка, яку згубив дідусь. Але подивіться, прислухайтесь: вона ворухнеться. Мабуть, хтось у ній є. Давайте запитасмо: “А хто. хто в рукавичці живе?”.

Вихователь виймає з рукавички картки із зображеннями та підписаними назвами тварин. Діти розглядають і читають їх: мишка, жабка, зайчик, вовк, лисиця, кабан, ведмідь.

Вихователь. Ось як багато звірят вмістилось в одній рукавичці. Давайте тепер попросимо звірят, щоб вони віддали рукавичку дідусеві. Діти звертаються до звірят: “Віддайте, будь ласка, дідусеву рукавичку, а то йому без неї холодно”.

Помічник вихователя (від імені звірят). Нам також на вулиці холодно, а от в рукавичці тепло. Щож робити?

Вихователь. Я знаю, що робити і підкажу вам. Мишка нехай біжить жити в теплу нірку, Жабка взимку спатиме в ставочку, Зайчик сховається під кущик, Лисичка — у своїй нірці, Вовчик — під ялинкою, Кабан — під дубом, а Ведмедик засне в барлозі.

Помічник вихователя (від імені звірят). І справді, нам усім є де жити. Беріть рукавичку, віднесіть її дідусеві і нехай він її більше не губить.

Вихователь. Подивіться, дітки, звірят, мабуть, було так багато, що рукавичка порвалася. Давайте її полагодимо.

Проводиться дидактична гра “**Полагодимо рукавичку**”.

Діти виконують завдання за столами. У кожної дитини є вирізана з картону рукавичка з отворами у вигляді різних геометричних фігур (круг, квадрат, прямокутник, трикутник, овал), а також самі фігурки відповідного розміру. Малята мають “полагодити” рукавичку, закривши дірочки відповідними фігурами.

Вихователь. Молодці, діти, тепер дідусеві більше не буде холодно.

Ось така наша казка,
Діткам щічки зігріла,
Дров згоріла в’язка.
Ну а нас развеселила.

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ-ГРА ДЛЯ ДІТЕЙ 3-року життя НА ТЕМУ: « У ГОСТІ ДО КАЗКИ «РІПКА»»

Мета: *Соціально-моральний розвиток:* формувати життєву компетентність засобами пізнавально-екологічного розвитку дітей. Розвивати активність, формувати інтерес до процесу праці та бажання виконувати доручення дорослих (міцно тримати поливальницю з водою, подавати її дорослому, самим пробувати поливати насіння цибулі), надавати допомогу товаришам. Виховувати доброзичливі стосунки між дітьми.

Емоційно-ціннісний розвиток: продовжувати знайомити дітей із такими емоціями, як радість, сум; закріпити отримані на попередніх заняттях знання і вміння.

Пізнавальний розвиток: розширювати знання дітей про ґрунт та його властивості (сухий, мокрий). Уточнити уявлення про цибулю, розрізнявати предмет на дотик (м'який, твердий), за формою (кругла), за смаком (гірка).

Мовленнєвий розвиток: викликати інтерес до народної казки. Продовжувати вчити дітей уважно слухати казку; пригадувати послідовність розгортання подій у казці, послідовність появи головних персонажів, супроводжувати показом персонажів настільного театру кружок. Викликати бажання розповідати казку разом із вихователем. Прищеплювати інтерес художнього слова. Закріплювати вміння дітей грати в пальчикові ігри, виконувати певні дії за змістом твору під час розігрування. Розвивати зв'язне мовлення: збагачувати словник іменниками (дід, баба, внучка, собачка, кішка, мишка, ріпка); прикметниками (кругла, тверда, гірка); вправляти у звуконаслідування (няв-няв, гав-гав, пі-пі).

Попередня робота: читання казки «Ріпка»; вивчення «Півник» І. Неходи, обігрування його допомогою пальчикових вправ; спостереження у природі за землею, за її властивостями (суха, мокра); первинне знайомство з овочами та їхніми властивостями (розрізняти предмети на дотик, з їхньою формою, за розміром, за смаком); ознайомлення з правилами дидактичної гри «Подаруй речі».

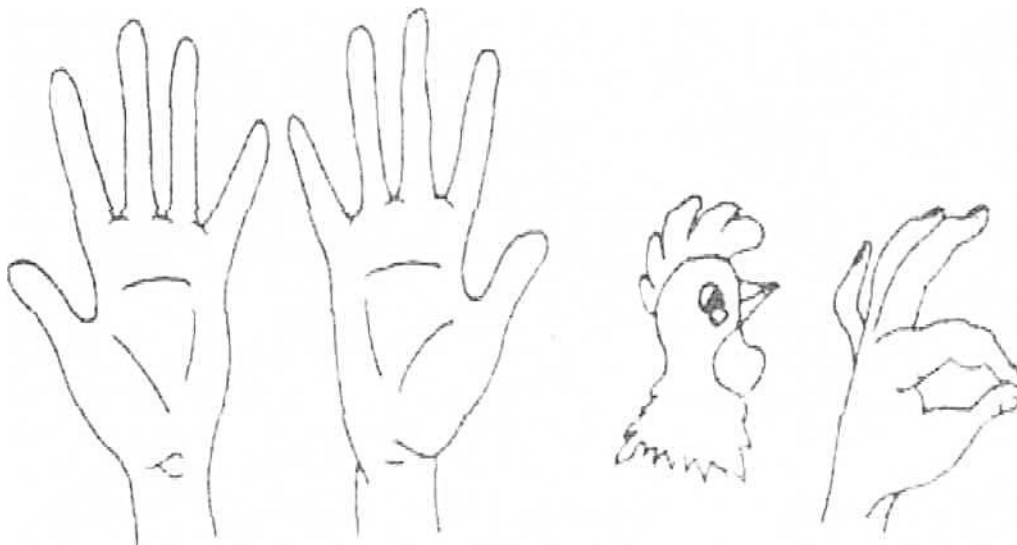
Обладнання. Плоске сонце з картону з емоціями радості та суму, прищіпки; ігрове поле до настільного театру, настільний театр кружок, корзина із цибулею, горщик із землею з виритими в ньому ямками, граблі, поливальниця з водою, предметні картки до дидактичної гри.

ХІД.

Вихователь. Діти, погляньте, у мене в руках сонечко. Але воно сумне, тому що загубило свої промінці. Нумо, зробимо його веселим, радісним, зберемо його

промінчики. (Діти по колу прищипують жовті прищіпки. Вихователь повертає сонечко другим боком до дітей. Сонечко «усміхаєт ься»)].

Вихователь. Наше сонечко усміхається, і ви йому. (Діти усміхаються). А зараз зробіть пальчиками вправу «Сонечко». (Діти піднімають долоні догори і широко розставляють пальці).

СОНЕЧКО

ПІВНИК

Вихователь. Визирнуло сонечко, і прокинувся півник: «Ку-ку-рі-ку!» Пригадайте віршик про півника. (Вправа «Півник». Долоня поставлена вертикально. Вказівний палець спирається на великий. Інші пальці дивляться врізні боки й підняті догори).

Хто це пісеньку таку
Нам співа:«Кукуріку»?
Це наш Петя-Петушок,
Це він будить так діток.

Вихователь.Розбудив наш півник діда. Пішов він на город і посадив ріпку.

Настільний театр кружок

(Вихователь бере кружку із зображенням діда).Посадив дід ріпку. (Поставити ріпку).А скільки ріпок посадив дід? (Одну) Виросла ріпка велика-превелика. - Яка ріпка виросла? (Велика)(Розводять руки в сторони).Став дідусь ріпку із землі тягти. Тягне-потягне - витягти не може.

Покликав дідусь на поміч бабусю. Давайте, дітки, разом покличемо. (Всі діти кличуть бабусю. Одна дитина виходить і бере кружку із зображенням бабусі, приставляє її до кружки-дідуся).

Вихователь. Бабуся за...

Дитина. Дідуся.

Вихователь. Дідусь за...

Дитина. Ріпку.

Вихователь. Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Вихователь. Покликала бабуса...

Дитина. Внучку. (Друга дитина виходить і знаходить кружку із зображенням внучки, приставляє її до бабусі).

Вихователь. Внучка за...

Дитина. Бабусю.

Вихователь. Бабуса за...

Дитина. Дідуся.

Вихователь. Дідусь за...

Дитина. Ріпку, і

Вихователь. Тягнуть-потягнуть - витягти не можуть.

Вихователь. Покликала внучка...

Дитина. Жучку. (Дитина виходить і знаходить кружку із зображенням собачки, приставляє її до внучки).

Вихователь. Жучка за...

Дитина. Внучку.

Вихователь. Внучка за... (Бабусю) Бабуса за... (Дідуся) Дідусь за... (Ріпку) Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Вихователь. Покликала Жучка...

Дитина. Кішку. (Дитина виходить і знаходить кружку із зображенням кішки, приставляє її до Жучки).

Вихователь. Кішка за... (Жучку) Жучка за... (Внучку) Внучка за... [Бабусю] Бабуса за... (Дідуся) Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Вихователь. Покликала кішка...

Дитина. Мишку. (Дитина виходить і знаходить кружку із зображенням мишки, приставляє її до кішки).

Вихователь. Мишка за... (Кішку) Кішка за... (Жучку) Жучка за... (Внучку) Внучка за... (Бабусю) Бабуса за... (Дідуся) Дідусь за... (Ріпку) Тягнуть-потягнуть — та й витягли ріпку!

Фізкультхвилинка.

Вихователь. Покажіть, як дід тягнув ріпку. (Імітувати рухи героїв казки). Як бігає собачка. (Бігає і гавкає). Як кішка п'є молоко, вмивається. Як бігає мишка. (Ходіння на носочках).

Вихователь. Діти, поки ми з вами гралися, погляньте, що залишила бабуса з дідусем. (Вихователь показує корзину).

Що ж там? (Цибуля)

— А скільки її в корзині? (Багато)

А зараз? (Вихователь бере з корзини цибулину і показує її дітям: одна). Візьміть і ви по одній собі. Покладіть цибулю на долоню і покатайте її. Катається чи ні? Яка вона за формою? (Кругла)

— А зараз надавіть на неї. Яка вона: м'яка чи тверда? (Тверда)

— Давайте спробуємо її на смак. Яка вона? (Гірка)

— Діти, а навіщо нам їсти гірку цибулю? (Щоб не хворіти)

— Тож давайте її посадимо, щоб вона виросла велика-превелика, як ріпка. Пригадайте, малята, куди садив дід ріпку? (У землю) Ось у мене є земля.

(Вихователь показує горщик із землею).

— Подивіться на цибулину. У неї є біленькі ростки, які називаються — коренем. Коренем сажаємо цибулину в землю. За допомогою кореня рослина «п'є» воду із землі й росте. А з верхівки виросте зелене пір'ячко. (Показати, як садити)].

— Кожному з вас я дам по цибулині. Знайдіть у неї біленькі ростки-корінь. Покажіть мені. (Діти показують). Тепер давайте будемо саджати цибульку.

(Кожний із дітей саджає цибулю. Потім зроблять землю).

— Діти, а що потрібно зробити, щоб наша цибулька виростала? (Полити її водою)

(Одна дитина бере поливальницю і виконує доручення дорослого).

Кожного дня ми будемо з вами поливати цибулю і дивитися, як вона росте. А коли виросте, то будемо їсти всі разом. Діти, давайте подякуємо бабусі з дідусем за такий подарунок і подаруємо їм теж необхідні речі. (Діти підходять до фланелеграфу. На ньому причеплені персонажі до казки «Ріпка». Беруть предметні картки: шапка, каструля, миска з молоком, лялька, сир, кістка). Вам потрібно роздати подарунки.

Кому подаруємо каструлю? (Бабусі. Шапку — дідусеві, внучці — ляльку, песику — кістку, кішці — миску з молоком, а мишці — сир)

Ось і закінчилася наша зустріч із казкою. Скажімо усім: «До побачення».

ЗАНЯТТЯ-ГРА НА ТЕМУ: «НАШ ДРУГ - ПУШОК»

(розвиток мовлення, ознайомлення з природою, ліплення, читання).

Мета: *Фізичний розвиток:* мислення, координацію рухів, увагу, дрібну моторику м'язів.

Соціально-моральний розвиток: виховувати турботливе ставлення до тварин.

Емоційно-ціннісний розвиток: розвивати емоційну сферу дітей.

Пізнавальний розвиток: познайомити дітей з будовою тіла собаки.

Мовленнєвий розвиток: закріпити вміння звуконаслідувати. Продовжувати навчання читання за системою Глена Домана.

Художньо-естетичний розвиток: навчити ліпити прийомом розкачування глини в долонях. Виховувати охайність під час ліплення

С л о в н и к : м'який, теплий, козушок, тулуб.

М а т е р і а л : іграшка-песик, м'яч, глина, посібники-плакати для читання.

ХІД.

Ігровий момент. Стук у двері, Прихід іграшки.

Вихователь.: Діти, до нас завітав песик Пушок. (Діти вітаються, розглядають іграшку).

Читання слів: тулуб, голова, лапи, хвіст.

Вихователь: У Пушка м'який, теплий козушок (діти повторюють слова). А що є на голівці у Пушка? (вихователь показує і пропонує показати очі, вуха, носик, ротик у Пушка, у себе на обличчі).

Читання слів :голова, очі, вуха, ніс, рот.

Психогімнастика: «Я - песик».

Вихователь: А що любить їсти Пушок ? Давайте зліпимо ковбаску та пригостимо Пушка.

Ліплення дітьми ковбаски для Пушка.

Вихователь: Пушкові вже час іти додому, його чекають тато, мама, баба, дід. (читають слова).

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ-ГРА НА ТЕМУ: «ВЕСЕЛА ПОДОРОЖ З ЛЯЛЬКОЮ»

(розвиток мовлення, ознайомлення з навколишнім світом, з природою, сенсорне виховання, читання)

М е т а : *Соціально-моральний розвиток:* продовжувати розширювати соціальний досвід дітей в ігровій діяльності.

Емоційно-ціннісний розвиток: виховувати позитивні емоції, бажання гратися разом.

Пізнавальний розвиток: вдосконалювати вміння розрізняти основні кольори.

Мовленнєвий розвиток: розвивати фонематичний слух, мовний апарат, пам'ять, увагу. Вчити розуміти мову дорослого й виконувати відповідні дії. Продовжувати вчити впізнавати та називати іграшки-тварини, їх звуконаслідування, імітацію рухів. Продовжувати навчання читанню за системою Г.Домана.

Словник: сім'я, родина, галявина, метелики.

Матеріал: іграшка-лялька, іграшки великі і маленькі, м'ячі, плакати-посібники для читання.

ХІД.

Вихователь. Діти, я знайшла конверт. Ось, що тут написано :

«Доброго дня, малята! Пише Вам подружка Ляля. Хочу з Вами погратися», (вихователь заносить ляльку, вітається. Діти розглядають ляльку).

Вихователь. Скажи Ляля, чи є у тебе родина ? Хто є в твоїй родині? (читання слів: тато, мама, баба, дід).

Вихователь. У ляльки багато іграшок, а які саме зараз дізнаємося (читання слів : собачка, зайчик, м'яч).

Гра «Великі та маленькі м'ячі»

Вихователь. Лялька запрошує до бабусі, подивитися, які тварини живуть у неї (читання слів: кіт, пес, коза, корова, кінь).

Етюди на вираження емоцій.

Вихователь. Гарні тваринки живуть у бабусі. А тепер Ляля запрошує погуляти з нею в лісі. Підемо ? Згода, Лялю ! Ми йдемо з тобою. Погляньте - ось струмочок, треба через нього перебратися, (діти перестрибують через «струмок»).

Вихователь. В який чудовий ліс ми потрапили! (запис пташиного співу). Хто це співає? Так, це пташки зустрічають нас у лісі.

Лялька: Яка гарна галявина з квіточками! А над ними літають метелики. Давайте посадимо метеликів на квітки. А щоб кожен метелик знав свою домівку, доберемо їм квіти такого ж самого кольору.

Дидактична гра «Посадимо метелика на квітку»

Діти добирають метеликів за кольором.

Пальчикова гімнастика

Пташечки співають,

Крильцями махають,

А долоньки у діток –

Наче крила у пташок.

Вихователь. А хто ще в лісі живе? (пропонує картки з написаними словами: вовк, лисиця, заєць, ведмідь. Діти розглядають іграшкових звірів). Звірята теж люблять гратися, пограємося з ними.

Дидактична гра «Хто заховався» (Діти називають тварину, яка «заховалася», поки в них були заплющені очі, імітують її рухи).

Вихователь. Щось наша Ляля засумувала. Мабуть нам вже слід повертатися додому.

Гра «Поїзд» (діти шикуються одне за одним, імітують рухи та звуки поїзда).

ЗАНЯТТЯ-ГРА

НА ТЕМУ: «ЗУСТРІЧ З КОЛОБКОМ»

Мета: *Фізичний розвиток:* розвивати дрібну моторику пальців рук. Удосконалювати вміння маніпулювати з предметами, вправляти в ходьбі по доріжці. *Соціально-моральний розвиток:* продовжувати розширювати соціальний досвід дітей в ігровій діяльності. Вчити розуміти мову дорослого і виконувати відповідні дії.

Емоційно-ціннісний розвиток: викликати позитивні емоції, бажання допомагати іншим. Виховувати доброзичливість, самостійність.

Пізнавальний розвиток: вчити впізнавати та називати іграшки-тварини, казкових персонажів, імітувати їх рухи. Визначати поняття «один-багато», «великий-маленький». Вправляти у складанні пірамідки.

Мовленнєвий розвиток: формувати навички спілкування та читання знайомих слів за методикою Глена Домана. Виховувати інтерес до читання. Збагачувати словник іменниками, дієсловами, мовними формами ввічливості. Вправляти у промовлянні знайомих потішок.

Художньо-естетичний розвиток: удосконалювати процес малювання пальчиком. Виховувати охайність під час малювання. Закріпити жовтий колір.

Матеріал: іграшки - Колобок, Зайчик, Ведмедик, Лисичка; велика пірамідка, доріжка для ходьби, кошик з морквою, жовта фарба, вологі серветки, аркуші паперу.

Хід.

Вихователь: Сьогодні до нас завітав в гості казковий персонаж, але він сховався і з'явиться, коли ви відгадаєте хто він. Він кругленький, він смачненький, в печі спечений і любить співати таку пісеньку: «Я від баби втік, я від діда втік...». Здогадалися, хто цей казковий персонаж? Так, вірно це Колобок.

А що потрібно зробити, коли хтось заходить до групи? Так, привітатися. Давайте зробимо це, скажемо «Добрий ранок, Колобок!»

Діти вітаються з Колобком.

- Колобочку, ти куди котишся? (Колобок розповідає дітям, що поспішає додому, але через ліс не може пройти, бо його звірі не пускають.)

Вихователь: Дітки, а давайте прочитаємо хто ж чекає вдома нашого Колобка.

(Діти читають знайомі слова за методикою Г.Домана: дід, баба, тато, мати, пес, кіт.) Малята, давайте допоможемо Колобкові повернутися додому, попросимо звірят не їсти Колобка.

(Діти разом з Колобком йдуть по доріжці один за одним, знаходять Зайчика. Вітаються.)

Зайчик. Я Колобка не з'їм, якщо збереже мені в кошик усі морквинки.

(Діти збирають в кошик моркву.)

Читання вірша «Морква» М.Морозенко

Смачну моркву кожен знає!

Верх зелений вона має,

А сама жовтогаряча

Промінь сонечка неначе.

Зайчик. Дякую вам, дітки за моркву. А тепер пограйтеся зі мною.

(Діти виконують імітаційні рухи: як стрибає, як гріє носик, як ворушить вушками. Прощаються, йдуть дал)

Вихователь. Ой, малята подивіться - в лісі ялиночка стоїть, а під нею хтось сидить. Ви впізнали цю тварину? Так, це Ведмедик клишоногий, привітайтеся.

(Діти вітаються, просять не їсти Колобка) Ведмедик відпустить Колобка, якщо ми йому допоможемо скласти пірамідку. Допоможемо?

(Діти разом складають велику пірамідку. Ведмедик дякує.)

Вихователь. Ведмедику, діти вміють ходити так, як ти і кричати р-р-р-р.

(Діти імітують рухи та звуки ведмедика.)

З'являється лисичка.

Лисичка. Колобок, Колобок, я тебе з'їм.

Вихователь. Лисичко-сестричко, не їж нашого Колобка, він додому поспішає. Ми з малятами зараз тобі напечемо калачів.

Виконують забавлянку: Печу, печу калачі

У натопленій печі,

Зверху маком притрушу,

В піч гарячу посаджу.

Шусть у піч.

Лисичка. Ні, не хочу калачів, хочу колобків.

Вихователь. Ну, добре ми намалюємо тобі багато колобків.

(Діти сідають за стіл, малюють пальчиком колобків.)

Вихователь. Молодці, малята, допомогли Колобку врятуватися від звірят і тапер він покотиться додому, де його чекають.

ДРУГИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ.

СЕРЕДНІЙ ВІК. (ЧИТАННЯ ПРОСТИХ ТА ПОШИРЕНИХ РЕЧЕНЬ).

Мета: *стимулювати інтерес дітей до читання, продовжувати навчати читати цілі слова та словосполучення з цих слів; нарошувати темп показу слів. Стимулювати дітей читати за бажанням. Розвивати зв'язне мовлення, формувати граматичну правильність мовлення. Широко використовувати наочність, фольклор, художню літературу, дидактичні та сюжетно-рольові ігри, різноманітні види театрів, покази. Використовувати варіативність, класифікацію, групування слів для читання дітьми.*

Організація занять на II етапі навчання читанню.

Навіть шимпанзе може навчитися сидіти кожен раз, коли йому буде показуватися слово «СИДІТИ». Але це не означає, що він зможе розуміти і відповідати на речення, в якому вже вивчені слова будуть в комбінації з тими, які він ніколи не бачив раніше. Якщо ми будемо розуміти тільки речення, які ми колись бачили раніше, то наше читання буде дуже і дуже обмежене. Кожен раз, коли ми з радістю і цікавістю відкриваємо нову книгу, ми ж хочемо знайти там щось таке, про що ми ніколи не читали раніше. Розуміти, що кожне слово представляє якийсь об'єкт чи ідею, чи дію - це важливий крок у навчанні читання. І найважливіший крок, щоб дитина зрозуміла, що слова, які використовуються в реченні, коли вони стоять разом, можуть виражати більш складну ідею, ніж просто окремі слова.

А тепер нам належить зробити ще один нескладний крок і перейти від словосполучень до простих речень. Для цього на основі перших треба скласти другі. Навіть при словниковому запасі від 50-ти до 75-ти слів кількість можливих комбінацій дуже велика. Наприклад, мама читає, Боря стрибає, тато їсть і т.д.

Словосполучення складаються в основному з двох слів, головного і залежного (червоний ніс, смачний банан, стрибати високо, іграшка дитини тощо). Іноді зустрічаються словосполучення, що складаються з 3 слів, наприклад: вийти з лісу, сісти на стілець. Прості непоширені речення, як правило, складаються з двох слів, але це головні члени речення: підмет і присудок (хлопчик б'ється, дівчинка танцює, тато спить). Прості речення - це інтонаційно закінчені повідомлення. Дитина засвоює і запам'ятовує їх вражаюче легко. Навчання читання - це навчання мови, але в письмовій формі. Щоб полегшити малюкові самостійний шлях до осмислення української мови як граматичної структури, краще етапи «словосполучення» і «просте речення» розвести за часом. Приступаючи до етапу «Прості непоширені речення», ми робимо з вивчених карток п'ять простих непоширених речень, наприклад: «мама посміхається», «тато сердиться», «кішка вмивається», «дідусь купається», «бабуся біжить». Тричі на день показуємо дітям комплект, що складається з п'яти речень. Не забуваємо перед кожним уроком перемішувати речення, як ми це робили зі словами та словосполученнями. Потім, починаючи з наступного дня,

щодня оновлюємо свій набір, видаляючи 2 старих речення та вставляючи 2 нових. Дитина буде засвоювати їх дуже швидко, так що переходимо до нових речень з максимально можливою швидкістю. Прагнемо речення складати яскраві, незвичайні, цікаві. У кожному реченні вживаються слова, що пройшли перший словниковий етап і вже знайомі дітям. Багато слів вже пройшли не тільки словниковий етап, але і етап (словосполучення). Якщо інтерес малюка до навчання читанню став слабшати, починаємо робити для нього книги речень. Виготовити найпростішу книгу речень нескладно. Беремо звичайний альбом для малювання в 10-12 аркушів. Складаємо п'ять цікавих речень з пройдених слів і підбираємо до кожного картинку або малюємо її разом з дітьми (дітям дуже подобається бути присутнім при виготовленні таких книг). На першій сторінці пишеморечення або приклеюємо картки з набору, замінюючи, де потрібно, закінчення. На наступній сторінці приклеюємо або малюємо відповідну картинку, можна скористатися фотографіями. Всі діти без винятку люблять розглядати фотографії. Тому найкращими книгами для дитини будуть перероблені сімейні фотоальбоми. Фотографії малюка або членів сім'ї, коли виконується та чи інша дія, передуватимуть підписам. Сторінки з текстом завжди мають передувати сторінкам з картинками.

Форма роботи з книгою така: 2-3 рази на день протягом двох-трьох днів сідаємо поруч з дитиною і читаємо їй цю книгу.

Орієнтовна щоденна програма. Якщо до цього ми щодня показували дитині 5 комплектів карток (3 комплекти зі словами і 2 зі словосполученнями), то, приступаючи до другого етапу, зовсім прибираємо словосполучення, вводимо комплект з реченнями і, щоб не порушувати усталеного режиму, додаємо один комплект зі словами. Разом знову буде п'ять комплектів (1 комплект речень і 4 комплекти слів), кожен з яких ми показуємо дитині тричі на день. Книги речень, які ми почнемо робити для малюків, будуть гарним доповненням до щоденної програми.

Нагадуємо: дана програма приблизна! Вона приводиться для того, щоб був зрозумілий загальний принцип організації занять на цьому етапі. Можна скласти індивідуальну програму, погодившись з законами навчання з пелюшок.

Орієнтовна щоденна програма. Навчання малюка на етапі проходить так само, як і на третьому. Якщо до цього ми щодня показували дитині 5 комплектів карток (4 комплекти зі словами і з пропозиціями 1), то, приступаючи до четвертого етапу, ускладнюємо комплект з пропозиціями, включивши в нього фрази з трьох, а пізніше з чотирьох і більше слів. Продовжуйте займатися в колишньому режимі: 5 комплектів, кожен з яких Ви показуєте дитині три рази в день.

Орієнтовна щоденна програма на етапі навчання поширеним реченням. Навчання малюка на цьому етапі проходить так само, як і на попередньому. Якщо до цього ми щодня показували дитині 5 комплектів карток (4 комплекти зі словами і з реченнями 1), то, приступаючи до цього етапу, ускладнюємо комплект з пропозиціями, включивши в нього фрази з трьох, а пізніше з чотирьох і більше слів. Продовжуємо займатися в такому ж режимі: 5 комплектів, кожен з яких ми показуємо дитині тричі на день.

Гумор та абсурд дітям надзвичайно подобаються, а заняття, в цьому випадку, проходять завжди весело. На звороті кожної картки є і порожні рядки, куди ми можемо вписувати свої речення. Будь-якій дитині буде цікавіше читати речення про себе і своїх рідних. Актуальність вигаданих речень, помножена на гумор і фантастику, зроблять заняття веселими і незабутніми.

Як з карток робити речення.

У українській мові майже у кожного слова є кілька форм. Щоб скласти речення з наявних в наборі карток, потрібно навчитися швидко за допомогою скотча і степлера міняти в словах закінчення, додавати або прибирати префікси, суфікси.

Розташування слів у реченні.

Не забуваємо постійно міняти розташування слів у реченнях: розміщуючи слова то вертикально, то горизонтально. Приступаючи до показу речень, що складаються з трьох слів, спочатку додаємо картки горизонтально, в один рядок.

Маша їла кашу

Через 2-3 дні слова в кожному реченні можна розташувати в два рядки:

**Маша
їла кашу**

Ще через 2-3 дні слова в кожному реченні розташовуємо в три рядки:

**Маша
їла
кашу**

Коли переходимо до речень з чотирьох слів, а пізніше з п'яти, - дотримуємося тієї ж схеми. Речення з семи слів можна в сім рядків:

**Голодна
Маша
їла
смачну
кашу
великою
ложкою**

Міняти розташування слів у довгих реченнях потрібно частіше: краще щодня. Сенс щоденної зміни розташування слів у реченнях в тому, що ми формуємо у дітей дуже важливе вміння: одномоментно бачити весь абзац або сторінку і розуміти текст.

З якою приголомшливою швидкістю дитина зможе читати книги, вивчати науки, якщо їй буде достатньо тільки подивитися на сторінку, щоб зрозуміти її зміст!

Нам, кого навчали читати після 5-ти років і робили це традиційними абетками, важко уявити, що таке можливо.

Так, ми не можемо одномоментно вимовити всі слова, які є на сторінці, але побачити їх своїми очима можемо. Наше вербальне мислення формувалося лише при усному спілкуванні. Нашим батькам навіть в голову не приходило спілкуватися за допомогою письмової мови, формуючи при цьому не просто стійку навичку читання, а й справжнє швидкочитання.

У кінці другого етапу діти:

- діти виявляють стійкий інтерес до читання;
- вміють читати слова та словосполучення з цих слів;
- вміють читати прості та поцірені речення;
- із задоволенням складають речення з вже вивчених слів;
- охоче розповідають про зроблене;
- виявляють бажання продемонструвати дорослому та одноліткам своє вміння читати.

ПРАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ: ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

- **«Казки і слова».** Під час розповідання дітям казок чи невеликих віршиків

показуємо слова з іменами персонажів чи назвами предметів (які відіграють важливу роль і згадуються неодноразово). Наприклад: посадив дід ріпку. Виросла ріпка (виділяємо голосом слово і показуємо картку) велика-превелика... Показуємо слова, що вживаються в називному відмінку. Вносимо це слово в набори карток для показу. Після не менш ніж десятиразового показування й озвучування картки, після розповідання казки розкладаємо перед дітьми картки зі словами з казки (від 3-х до 7—8-ми) і пропонуємо назвати слова.

- **«Знайди схожі слова»:**

- слова із заданою кількістю букв;
- слова з однаковою кількістю букв;
- слова схожі за звучанням.

Пропонуємо дитині вибрати з 5—7-й слів 2—3, що римуються

- **«Склади зі слів словосполучення».** Беремо знайомі дітям слова і пропонуємо скласти словосполучення. Починаємо з двох слів.

- **«Хто складе найбільше словосполучень?»** Пропонуємо з карток-слів скласти нові словосполучення.

- **«З'єднай слова у словосполучення».** На дошці чи на листі аркуша напишіть ліворуч декілька слів іменників, а праворуч — слова-прикметники чи слова-дії, але не один навпроти іншого. Завдання дитини — з'єднати слова так, щоб вийшли словосполучення.

- **«Магазин».** Виставляємо картинки товарів, що продаються в магазині. Діти мають «розкупити товар»: прочитала його назву — купила, не прочитала — не купила.

- **«Виправ помилку Незнайки».** Вихователь навмисно неправильно виставляє картки зі словами до картинок чи предметів. Діти читають слова та виправляють помилки.

- **«У кафе».** Вихователь дає дітям завдання прочитати слова, чим пригощали друзів у кафе. Прочитали — пригостили, прочитали — з'їли.

- **«Чорний ящик».** Обігрується подія як у грі «Що? Де? Коли?». Вихователь описує якусь річ, а діти знаходять слово-відгадку. Інший варіант — вихователь ставить чорний ящик, а поруч із ним написане слово. Діти відгадують, що заховано, тобто читають слово.

- **«Прочитайте, що я купила в магазині».** Вихователь показує слово-картку, а діти читають. За цим зразком можна провести ігри:

- «Яке слово тобі написати?»;
- «Чарівна торбинка» або «Що в чарівній торбинці?»;
- «Хто живе в зоопарку?»;
- «Що росте в саду? (у лісі? тощо)».

- **«Чарівний ланцюжок (або Фокусник)».** Якщо дітям складно виконувати завдання гри, то це робить фокусник-вихователь, а відтак — і самі діти. Викладаються ланцюжки слів, утворюючи словосполучення та речення.

- **«Дійди до призу (або Подолай перешкоди)».** Вихователь ставить якусь іграшку, дитину — за 5-4 кроків від неї. Дитина має право зробити крок тільки тоді, коли прочитає слово чи словосполучення.

- **«Плескання».** Вихователь показує слово, словосполучення і називає його то правильно, то неправильно. Діти, якщо слово назване правильно, — мовчать, а якщо неправильно — плескають у долоні і називають правильно.

- **«Яке слово зайве?»** Вихователь пропонує чотири слова: СИР, МОЛОКО, СМЕТАНА, САЛО. Діти все читають, називають зайве слово і розповідають, чому воно зайве.

- **«Добери назву до картинки».**
- **«Поле чудес».**
- **«Виправ помилку».**
- **Використання прийому підпису до предметів (телевізор, вікно, квіти).**
- **«Хто де живе?».**
- **«Нагодуй тварин».**
- **«Хто як «кричить?».**
- **«Хто що робить?».**
- **«Пори року. Загадки».**
- **«Магазин іграшок».**
- **«Що кому?».**
- **«Де це можна купити?».**
- **«Хто швидше збере?».**
- **«Чого не вистачає?».**
- **«Назви одним словом».**
- **«Знайди слово «навпаки».**

Ігор другого етапу навчання читанню за методикою Глена Домана можна придумати безліч. Це все творча сила і фантазія кожного вихователя. Основне, щоб дітям не було сумно, а цікаво і весело. Тут готових рецептів немає, у кожного свій підхід і різні задуми.

ТРЕТІЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ.

СТАРШИЙ ВІК.

(КНИГИ).

Мета: закріпити вміння дітей упевнено читати слова, словосполучення, речення. Стимулювати дітей читати за бажанням. Розвивати зв'язне мовлення, формувати граматичну правильність мовлення. Учити дітей швидко читати слова та словосполучення, добирати прикметники до іменників і, навпаки. Розвивати логічне мислення. Учити дітей впевнено, свідомо читати слова в реченнях і розуміти зміст прочитаного. Вчити дітей читати невеликий текст і розуміти зміст прочитаного. Самостійно викладати словосполучення та речення різної складності з карток-слів. Використовувати правильну інтонацію при викладанні та читанні речень. Читати книги, поступово нарощувати техніку і темп читання. Стежити, щоб діти читали чітко, виразно, дотримувалися відповідної інтонації; уміли відповідати на запитання та переказувати прочитане. Вчити обирати улюблені книжки.

Організація занять на III етапі навчання читання.

Тепер дитина готова читати справжні книжки, але їй ще потрібна наша допомога. Гарне засвоєння всього попереднього матеріалу ключ до успіху на цьому етапі. Якщо до того часу, коли ми перейшли до читання книг, надрукованих шрифтом розміром в 1 см, малюкові вже виповнилося три роки, у нас не виникне особливих проблем. Якщо ж приступимо до читання книг, коли дитині немає ще й двох років, доведеться зробити книги самим з розміром літер від 2,5 до 5 см. Книги, які потрібно використовувати на цьому етапі, ще тільки починають видаватися. Усі дитячі книги, які досі видавалися, розраховані на те, що читати їх будуть дорослі. А діти будуть тільки слухати і розглядати в них картинки. Мається на увазі, що вчити читати дітей почнуть тільки через кілька років у школі, тому в цих книгах шрифт дуже мілкий та їх оформлення не відповідає нашим завданням. Нам самим потрібно буде приготувати для дитини такі книги. При виготовленні керуємося наступними правилами.

Вимоги до книги:

- її словниковий запас повинен складатися від 50 до 100 слів;
- всі слова в книзі повинні бути знайомі дитині;
- в книзі повинно бути не більше 1 речення на сторінку;
- висота шрифту літер повинна бути не менше 1 см;
- текст повинен передувати ілюстраціям і розміщуватися окремо від них.

Виготовлення книг для дитини захоплююче заняття для всіх, хто приймає в цьому участь (самих дітей, вихователів, батьків). Можна переробити сімейні фотоальбоми в книги. Перед кожною фотографією розміщуємо великий підпис, але пам'ятаємо, що текст (речення) повинно розміщуватися не після, а перед фотографією. І, щоб подивитися фотографію, дитина повинна спочатку прочитати текст і перегорнути лист.

Форма проведення занять

Сядьте поряд з малюком і почніть читати йому книгу. Якщо він захоче прочитати деякі слова самостійно, то це буде чудово. Слід пам'ятати: чим молодша дитина, тим менше їй хочеться читати вголос.

Читайте з ентузіазмом, не поспішаючи і як можна виразніше. Немає необхідності показувати дитині кожне прочитане слово. Проте він сам може захотіти цього. Що ж, чудово, головне, щоб це не надто нас затримувало. Швидкість має свій сенс в читанні.

Читати книгу потрібно 2-3 рази на день протягом декількох днів. Кожна книга має свою власну долю. Деякі повертаються на полицю через кілька днів, інші будуть щодня займати увагу малюка.

Діти почнуть збирати свою власну бібліотеку. Прочитану книгу потрібно ставити на полицю - нехай вони потім читають її самостійно тільки разів на день, скільки захочуть. Постійне поповнення бібліотеки - предмет задоволення і гордості дітей. На цій стадії дитина вже зазвичай бере з собою одну з книг, куди б не йшла. На цьому етапі книг не може бути занадто багато, оскільки дитина буде їх буквально ковтати. Чим більше книг вона отримує, тим більше хоче мати. Якщо до третього етапу ми приступимо, коли дитині виповниться один рік, то на перший місяць занять малюкові треба 10-15 книг, з розрахунку, що кожні 2-3 дні він буде знайомитися з новою книгою. Наступний місяць вводити нові книги потрібно частіше: через день-два - нові книги. Таким чином, всього книг на другий місяць буде потрібно 15-20. На третьому місяці читання має ще активізуватися: кожен день - одна-дві книги, тобто всього 30-40 книг. Причому зміст кожної нової книги має бути більш складним.

У кінці третього етапу діти:

- діти виявляють стійкий інтерес до читання;
- вміють упевнено читати окремі цілі слова, словосполучення, речення;
- мають навичку швидкого читання;
- охоче читають книги, усвідомлюють прочитане;
- вміють обирати художній твір для самостійного слухання та читання;
- уміють розповісти про все, що зробили.

ПРАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ:

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

- **Гра «Знайди пару».** Розкладіть картки на підлозі. Запропонуйте дітям: «Хто більше складе пар?». Наприклад: кіт муркоче, собака гавкає, корова мукає і т.д. Заснувати приз, який урочистовручить переможцеві.

- **Гра «Лото».** Роздайте всім учасникам гри по 5-7 речень («Кіт муркоче», «Собака гавкає», «Молоток стукає» і т.п.). Самі, показуючи гравцям картки зі звуконаслідувальними словами, говорите: «У кого «тук-тук»?», «У кого «гав-гав»?» і т.д. Якщо діти пропонують змінити правила гри - погоджуйтеся: за своїми правилами вони грають більш захоплено.

- **Гра з картками «Добери потрібний колір».**

Білий		яблуко
Червоний		морозиво
Зелений		огірок

- **Гра «Добери потрібне слово»**

Дзвіночок		дзвенить
Струмок		дзюркоче
Чайник		кипить

- **«Який предмет я загадала?»** (Біле, холодне, солодке, його люблять усі діти.)

- **«Схожий — несхожий».**

- **«Їстівне — неїстівне».**

- **«Знайди продовження речення».**

- **«Ігри-головоломки».**

- **«Склади інше речення».** Вихователь роздає дітям слова, а вони, не використовуючи інші х слів, а тільки користуючись перестановкою, складають інше речення.

- **«Командне змагання».** На столах у дітей — по кілька слів та словосполучень. Перемагає та команда, яка першою складе речення.

- **«Додай слово».** Даємо дитині картку, на якій записаний вірш, але не вистачає слова, необхідного для рими. Дитина читає вірш і додає останнє слово:

- ЯКЩО ХВОРИЙ АНГІНОЮ,
ТРЕБА ПИТИ ЧАЙ З ... (МАЛИНОЮ).

- ЙШЛА МАРИНКА ПО СТЕЖИНЦІ,
ЗАГУБИЛА ТАМ ... (ГОСТИНЦІ).

- ПІД ГОРОЮ ХВОЙНИЙ ЛІС,

ЗА ГОРОЮ ХИЖИЙ ... (ЛИС).

- **«Напиши навпаки».** На картках написані слова, діти читають та знаходять слова протилежного значення:

ВИСОКИЙ — ...

ТУПИЙ — ...

МОКРИЙ—...

- **Загадки.** Діти читають (або читаємо разом) загадки. Відгадку на карточці вони знаходять самі.

- **«Доріжки».** Це комплексне завдання. Його можна використовувати для поєднання тренування м'язів дитини для письма і для розвитку здатності порівнювати предмет-образ зі словом,що його позначає.

- Проведи доріжку до слова.
- Проведи доріжку до словосполучення.
- Проведи доріжку до речення.

СПІЛЬНА РОБОТА

ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Сім'я — один з найбільших соціальних винаходів людства, цінність якого з давніх часів і до наших днів залишається незмінною. Вона концентрує в собі й відображає важливі досягнення тисячолітньої цивілізації людських об'єднань, оберігає пам'ять народу від небуття, є творцем і захисником розумного, доброго, вічного.

Головною умовою успішного виховання дитини є сама сім'я. І не просто сім'я, а щаслива сім'я. Її не можна створити ані указом, ані примусом, жодними іншими засобами, крім духовних.

Батьки, так само як і актори, можуть бути талановиті й бездарні, яскраві й сірі. Проте, коли на виставу бездарних акторів ми можемо й не піти, то в сім'ї батькам і дітям треба жити весь час поряд, одним життям. Тому ми маємо постійно думати і дбати про своїх синів і доньок, намагатися знайти з ними спільні інтереси, йти до високості духу, оволодівати всіма багатствами теплих, щирих і сердечних взаємин у сім'ї. Іншого шляху, ніж самовдосконалення, збагачення своєї душі, засвоєння знань, і не тільки книжкових, щоденна робота з дітьми, просто не існує.

Для того, щоб добре навчати, а ще краще виховувати дитину, варто знати і дотримуватися багатьох умов сучасних технологій. Окремі з них від нас незалежні, їх маємо сприймати такими, якими вони є, прилаштовуватися та використовувати їх у розвитку і вихованні дітей. Є ще умови, які складаються внаслідок соціально-економічних обставин, життєвих ситуацій сім'ї, родини, одного чи обох батьків тощо.

Потрібно залучати для спільної роботи сім'ю і ДНЗ. Сьогодні здебільшого діти до трьох років виховуються вдома, у своїх сім'ях. Тому ми дошкільних проводимо роботу з батьками водночас у двох напрямках:

- 1) з батьками, діти яких відвідують групи раннього віку;
- 2) з батьками, діти яких виховуються вдома.

Молоді батьки, які не володіють педагогічними знаннями, нерідко неправильно виховують та навчають свою дитину. Ми намагаємося забезпечити батьків знаннями педагогіки раннього віку, відповісти на всі батьківські «Як?» і «Чому?». Дитячий садок, яслі - основні порадики батьків з питань розвитку і виховання дітей раннього віку.

Після того як ми почали впроваджувати інноваційну технологію за методикою Глена Домана виникла необхідність щоквартально обговорювати питання розвитку і виховання дітей, використовуючи різні організаційні форми роботи з батьками.

У групах раннього віку необхідно частіше спілкуватися вихователів з батьками. Поряд з педагогічними бесідами і доповідями на групових зборах вагоме місце ми відводимо індивідуальними бесідам і консультаціям, які мають вагоме місце. Пропонуємо батькам педагогічну і психологічну літературу.

Педагогічна просвіта батьків і педагогів, пропаганда знань обов'язково складова частина роботи в нашому дошкільному навчальному закладі. За цей

час ми пропонували батькам такі форми роботи як: групові та індивідуальні бесіди з батьками, консультації, батьківські збори, наочна педагогічна пропаганда(стенди, папки - пересувки), відвідування сім'ї вихованців, відкриті покази занять за методикою Домана, Дні відкритих дверей, спільні свята та розваги.

Відвідування сім'ї - обов'язкова і необхідна форма роботи з батьками дітей раннього віку. Вихователь відвідує сім'ї дітей, які перебувають в дошкільному навчальному закладі, впродовж навчального року (за потребою). Педагог складає графік відвідування, при необхідності вносить корективи, конкретну дату відвідування, узгоджує з батьками.

Отже, означена робота допомагає здійсненню індивідуального підходу до її дитини і до батьків.

Таким чином, єдина, спільна робота сім'ї та ДНЗ допомагає дітям раннього віку, краще адаптуватися до дитячого садка, а практичний досвід показує, як важливо підібрати найефективніші форми, методи, сучасні технології та прийоми роботи з дітьми раннього віку, для того, щоб відкрити маленькій дитині шлях до захоплюючої країни знань. Адже, як було вище зазначено, що ранній вік - це своєрідний і неповторний етап у житті людини. Бесіди з окремими групами батьків чи індивідуальні ми проводимо згідно плану чи потреби. Темі цих бесід складаються на навчальний рік. Тематика бесід різноманітна:

- Десять кроків щоб стати кращими батьками.
- Як можна допомогти дитині добре поводитися.
- П'ять шляхів до серця любові.
- Дитячі іграшки.
- Криза трьох років.

Для участі в колективних бесідах вихователь об'єднує батьків в групи за певними спільними особливостями поведінки, навчання, розвитку дитини. Це допомагає педагогу розповісти про кожну дитину, дати індивідуальні, конкретні поради батькам.

На початку року проводимо бесіди на спільні теми. З часом, як вихователь більше дізнається про дитину, батьків, він проводить бесіди, в яких відображаються спостереження вихователя, даються оцінки розвитку і поведінки, аналізуються успіхи та труднощі, шляхи їх подолання. До кожної бесіди ведеться спеціальна підготовка: вихователь спостерігає за дітьми, читає методичну літературу, складає план бесіди, ділиться своїми враженнями з іншими вихователями дитячого садка, медсестрою, логопедом та ін.

Виходячи із індивідуальних і вікових особливостей дітей своєї групи, батьків, а також завдань передбачених програмою, вихователі укладають теми колективних чи індивідуальних консультацій для батьків. Тему консультацій вихователь вибирає з тих питань, які цікавлять батьків, особливостей розвитку і поведінки дітей.

Були проведені консультації для батьків дітей раннього віку за темами:

- Розвиток мовленого апарату дітей засобами пальчикової гімнастики.

- Загартовування дітей раннього віку.
- Улюблений колір вашої дитини.
- Якщо ваша дитина не говорить.
- «Вундеркінд з пелюшок» Ознайомлення з методикою Глена Домана
- Як працювати з картками Глена Домана вдома.

Отже, проведення бесід, консультацій з батьками, як групових так індивідуальних, допомагає нам та батькам у вихованні та навчанні дітей раннього віку.

Батьківські збори - це форма спілкування батьків із працівниками садка та іншими батьками. Ми проводимо 5-6 батьківських зборів в рік у групі раннього віку. На батьківських зборах виносяться психолого - педагогічні і медичні питання. До участі в зборах запрошуються: завідувач дошкільним закладом, вихователь - методист, медична сестра, психолог та ін.

Для того, щоб батьки були активними на зборах, завчасно повідомляємо і вказуємо тему зборів. Також пропонуємо окремим батькам підготувати короткі повідомлення з відповідного питання, оформити стенд, виготовити фотоальбом. Отже, проведення групових батьківських зборів допомагає вихователям спільно з батьками вирішувати питання, які постають у навчально-виховному процесі в групах раннього віку.

Тільки єдина педагогічна взаємодія вихователів і батьків на дітей допомагає успішній підготовці до переходу їх на наступний віковий етап. Означена робота допомагає здійсненню індивідуального підходу до дитини і до її батьків. Щоденні бесіди вихователь проводить з батьками, коли приймає в групу, чи віддає її у вечірні години. Бесіди у години дають можливість батькам дізнатися про особливості поведінки перебування їхніх дітей в садку, а у вечірні години вихователь може надати рекомендації щодо закріплення вдома набутих знань дітьми, на що потрібно звернути увагу.

Ми дійшли висновку.

Впровадження сучасних технологій в навчально-організаційний процес груп раннього віку дошкільних навчальних закладів виступає в числі актуальних завдань дошкільної теорії і практики України.

Ранній вік найвідповідальніший період в житті дитини - в цей час закладається фундамент майбутньої особистості, формуються основи фізичного і психічного здоров'я. Тому виховати дитину здоровою, розумною, самодостатньою, розвинути її творчі здібності на самому ранньому етапі - ось основне завдання, що стоїть перед нами, дорослими.

Охарактеризувавши етапи та прийоми роботи для введення технології навчання дітей раннього віку за Г. Доманом, на практиці ми вводимо поетапне використання запропонованої методики.

Впродовж впровадження цієї методики в навчально-виховний процес в групах раннього віку ми знайшли найбільш оптимальні форми та методи роботи для впровадження елементів сучасної технології навчання за методикою Г. Домана, а також педагогічні засоби, які співвідносимо з індивідуальними особливостями дітей та сучасними тенденціями розвитку

суспільства.

Впровадження елементів сучасної технології раннього навчання за методикою Г. Домана стануть успішними лише за умови, що їх значення будуть розуміти батьки вихованців, якщо вони стануть нашими однодумцями, підтримуватимуть вихователя, допомагатимуть йому. Проведення роботи дає змогу удосконалити організацію навчально-виховного процесу в групах раннього віку. Ми переглянули позицію дорослий - головний, дитина - ведена, на іншу, де кожна дитина вчиться свого і по своєму, а завдання дорослого посприяти, підтримати, допомогти їй здобувати свій власний образ світу.

Таким чином зазначимо, що найважливіші пізнавальні процеси формуються тоді, коли дитина готова вчитися, а не тоді коли дорослі готові вчити. Діти до трьох років мають бути зацікавлені в тому, що вони роблять, їм важливо самим захотіти зайнятися дослідженням нового матеріалу чи виду діяльності. Саме тому навчально-виховний процес в групах раннього віку повинен бути побудований на особистісно-орієнтовному підході, спонукати до творчої діяльності.

Разом з тим наша робота не розв'язує всіх проблем раннього навчання дітей сучасними інноваційними технологіями, а отже потребує подальшого дослідження.

Консультація для батьків на тему:

Як працювати з картками Глена Домана?

- Чому потрібно вчити дитину читати в такому ранньому віці?
- Основні правила роботи з картками?
- З чого почати?
- Особливості навчання читання дітей різного віку?
- Етапи навчання?
- Підготовка слів в наборах карток
- Характеристика комплектів
- Коли переходити від слів до словосполучень і простих речень?
- Як замінювати слова на словосполучення і прості речення?
- Книги

Чому потрібно вчити дитину читати в такому ранньому віці? Ми звично вважаємо, що знаємо про дітей все, тоді як дуже мало знаємо про їх реальні можливості. Ми приділяємо багато уваги питанню про те, чому навчати дітей старше трьох років. Але згідно сучасних досліджень, до цього віку розвиток клітин головного мозку вже завершено на 70-80%. Чи не означає це, що ми повинні направити свої зусилля на ранній розвиток дитячого мозку до трирічного віку?

У своїх спостереженнях вчені, які займаються дослідженням людського мозку, прийшли до висновку, що здібності і характер людини не зумовлені від народження, а здебільшого формуються в певний період його життя. Давно точаться суперечки: чи формує людину спадковість чи то освіта і виховання, яке він отримує. Але до сьогоднішнього дня жодна більш-менш переконлива теорія не поклала край цим суперечкам.

Нарешті, дослідження фізіології мозку, з одного боку, та дитячої психології, з іншого, показали, що ключ до розвитку розумових здібностей дитини - це його особистий досвід пізнання в перші три роки життя, тобто в період розвитку мозкових клітин. Жодна дитина не народжується генієм, і жоден - дурнем. Все залежить від стимуляції і ступеня розвитку головного мозку у вирішальні роки дитини. Це роки з народження до трирічного віку.

Саме в перші роки життя дитини необхідно бути з нею і строгим і ласкавим, а коли вона починає розвиватися сама, поступово навчитися поважати її волю, її "Я". Висловлюючись точніше, батьківський вплив має припинитися до дитячого садка. Невтручання в ранньому віці, а потім тиск на дитину в більш пізньому

може тільки погубити в ньому талант і викликати опір. Найефективніший спосіб допомогти дитині досягти високих цілей в житті - навчити його читати до трьох років. Саме навчання раннього читання дає дитині величезний інтелектуальний потенціал, який в подальшому не тільки підготує її до школи, а й до життя в цілому.

Основні правила роботи з картками

1. Починайте з самого раннього віку. Чим менша дитина, тим легше її всьому вчити.

2. Щиро радійте і хваліть малюка за кожне досягнення. І дорослі, і діти люблять чути похвали. Радійте кожному успіху своєї дитини, тоді вона буде щаслива знову доставити Вам радість.

3. Демонструйте картки не більше 1-2 секунд. Картки зі словами потрібно показувати настільки швидко, наскільки можна охопити всю довжину слова. Приблизно за часом коротке слово - 1 секунду, 2 секунди довге. Це загальні рекомендації, а взагалі - дивіться за тим, як дитина пробігає картку очима, тоді ви самі виробите потрібний темп. Але не тримайте картку занадто довго, інакше дитина втратить до занять інтерес.

4. Не показуйте одне і те ж слово більше 3-х разів на день.

5. Як можна частіше вводьте новий матеріал. Дитина здатна вбирати в себе нове, як губка, особливо в перші роки життя, тому не бійтеся частіше вводити новий матеріал. Ваш дитина готова засвоїти набагато більше, ніж ви собі уявляєте. Якщо дитина хоче дивитися більшу кількість карток - йдіть у нього на поводу, нехай він встановлює правила, тоді їй самій буде цікавіше за ними грати.

6. Намагайтеся зупинитися перш, ніж Ваша дитина сама цього захоче. В жодному разі не можна примушувати дитину займатися з картками, якщо вона втомилася, вередує або просто хоче пограти. Матеріал не буде засвоєний, а дитина буде сприймати «в багнети» подальші демонстрації карток. Як тільки Ви розумієте, що малюк почав відволікатися, смикати свій одяг, роздивлятися стіни та інше - зупиніться і відкладіть заняття.

7. Займайтеся регулярно. Регулярність дуже важлива, оскільки навіть при маленькому обсязі подачі нового матеріалу такі заняття дадуть більше, ніж хаотичні. Бажано встановити режим занять, щоб дитина вже чекала їх. Почавши займатися, не зупиняйтеся. Згадайте казку про 2-х жаб, які потрапили в молоко. Чим все закінчилося? Одна жаба здалася і потонула, а та, яка старанно гребла лапками, все-таки домоглася свого - збила молоко в масло і опинилася на волі. Так і ви повинні старанно і терпляче день за днем займатися з вашою дитиною, якщо ви дійсно хочете досягти позитивного результату!

8. Готуйтеся до занять заздалегідь. Картки зі словами потрібно розкласти в потрібному порядку (не забуваючи щоразу міняти їх послідовність) і підписати з іншого боку, щоб ви самі не відволікалися під час занять на непотрібні речі. Пам'ятайте - важливий темп заняття.

9. Не нагороджуйте дитину після занять солодощами і не обіцяйте солодощі за уроки. Якщо хочете дати дитині цукерку, то краще зробити це через деякий

час після заняття, щоб у неї не виникала асоціація: навчання - солодощі.

10. Пам'ятайте: Вам і дитині має бути весело разом. Починайте заняття у хорошому настрої, і коли дитина бадьора і весела.

Намагайтеся перетворити навчання в гру. Чим старше Ваш малюк, тим складніше втримати його на місці. Тому в наш комплект карток включені віршики Агнії Барто, які можна прочитати, а потім вивчити разом, розвиваючи ігри та ігри-дії. Придумуйте з нашими картками нові ігри. Головне - не нудьгувати!

Це наші рекомендації, але пам'ятайте, що головне зацікавити дитину, тому сміливо відступайте від наших рекомендацій, якщо бачите, що дитині це подобається. Експериментуйте, так як кожна дитина індивідуальна. Прислухайтеся до її настрою і побажань.

З чого почати?

Природно, потрібно йти від простого до складного. Починайте зі слів. Зі знайомих слів складіть словосполучення або беріть готові картки зі словосполученнями. Далі, складайте прості речення або беріть вже готові картки з реченнями. Потім, поширені речення. Простіше за все зрозуміти основи побудови речень, використовуючи відомі віршики, потішки і казки. Заклучний етап - книжки.

- Слова
- Словосполучення
- Прості речення
- Складні речення
- Книга

Особливості навчання читання дітей різного віку

3-6 місяців.

Цей період найвдячніший для навчання дитини читання. Все що дитина пізнає зараз для неї дуже цікаво і осідає в пам'яті надовго. У цьому віці дитині ще байдуже, що вивчати, тому, на цьому етапі потрібно показувати слова швидко і часто оновлювати нові слова. Дитина ще не говорить і мало рухається, але як раз зараз у нього добре працюють сенсорні (чутливі) навички. Дитина добре сприймає інформацію, але ще не може її відтворювати за допомогою мови. Розуміння слова як текст і слова як звуки - один і той же процес. Тому, дитина може навчитися читати раніше, ніж розмовляти.

7 місяців – рік.

В цей час дитина тільки навчилася повзати, ходити і сидіти, дуже складно утримати її увагу на картках. Тому намагайтеся, щоб заняття були короткими і проводите їх чаші.

1-1,5 року.

В цей час заняття повинні бути максимально короткими. Дитина навчилася бігати і починає спілкуватися з іншими дітьми, одним словом, перетворюється в «вихор». В цей період намагайтеся показати хоча б 5 слів за заняття. І не забувайте зупинитися раніше, ніж ваша дитина втомиться і сама втратить інтерес до заняття.

1,5-2,5 року.

У цей період також складно просуватися вперед. Потрібно вибирати улюблені, цікаві слова і починати вивчення поступово. Не натискаючи на дитину. У цей період дитина вже може демонструвати свій характер, тому, чим швидше ви перейдете до етапу словосполучень і речень - тим краще.

2,5-4роки.

Незважаючи на те, що дитині захочеться відразу перейти до словосполученням і речень, потрібно дотримати всі етапи навчання - від простого до складного. Дитині можна давати досить складні слова.

4-6 років.

Дитині в цьому віці досить складно сприймати інформацію так само, як і малюкові. Їй вже щось подобається, а щось ні. Програма навчання дітей цього віку має бути ретельно опрацьована. Вибирайте тільки ті слова, які подобаються дитині, які їй хочеться читати. Її потрібно швидко знайомити з парними словами, фразами, книгами, щоб краще закріпити знання окремих слів. Не перевіряйте успіхи дитини і не дозволяйте перевіряти це іншим, так як діти в цьому віці дуже ранимі. Невдачі будуть засмучувати їх. Чим більше вони будуть відчувати контроль, тим менше вони проявлять бажання вчитися.

Етапи навчання

Перші сім днів - період звикання, протягом якого ви поступово збільшуєте кількість наборів карток, стимулюючи інтерес дитини і виробляючи зручний режим занять (час доби, швидкість показу і т.д.).

1-ий день

Потрібно почати в той час доби, коли у дитини хороший настрій, і вона повна сил. Швидше за все, це буде момент після пробудження (ранок або після полуденного сну). В цей час дитина ще не увійшла у пік своєї активності і їй найпростіше залучити до карток. Використовуйте кімнату, де немає сторонніх шумів, іграшок та інших відволікаючих об'єктів. У перший день ви займаєтеся з 5 картками (виберіть найулюбленіші і знайомі слова дитини, бажано в перший набір включити його ім'я). Намагайтеся, щоб слова першого комплекту не були дуже довгими. Посміхаючись, починайте показувати картки зі швидкістю 1-2 секунди, на відстані близько півметра. Нехай дитина подивиться на картку, тільки потім ви чітко вимовляєте назву слова. Потім, показуйте 4 інших картки. Важливо почати саме з зорового вивчення картки дитиною, щоб вона звикла, надалі ви так і будете демонструвати картки. Коли дитина вже буде розрізняти слова, це дасть їй можливість самій подумати, яке слово ви йому показуєте. Уявіть її радість, коли вона зрозуміє, що правильно прочитала слово. Це рівнозначно відкриттю! З іншого боку, неправильно прочитавши про себе слово, дитина не буде відчувати себе ніяково, а просто вирішить, що недостатньо уважно подивилася на картку. Після показу всіх п'яти слів порадійте його успіху: притисніть до себе, поцілуйте, скажіть їй ласкаві й підбадьорливі слова. Протягом першого дня повторіть все це ще 3 рази, з перервою не менше півгодини. На другому і третьому занятті не забудьте перемішати картки, щоб отримати випадкову послідовність показу. Не забудьте! Всього 5 слів! За день ви витратите на заняття 3 рази по 5-10 секунд, що складе 15-30 секунд!

2-й день

Повторіть вчорашнє заняття і додайте новий комплект з п'яти слів. Всього 10 слів.

3-й день

Перших 2 комплекти і новий комплект з п'яти слів. Кожен комплект показуємо по 3 рази на день. Всього 15 слів.

4-й день і 5-й день

Повторюємо 3 комплекти по 3 слова. Всього 15 слів.

6-й день

Додаємо 4-й комплект з п'яти слів. У 1-3 комплектах можна замінити по одному слову. Всього 20 слів.

7-й день

Додаємо 5-й комплект з п'яти слів. У перших 4-х комплектах міняємо по одному слову. Всього 25 слів.

8-й день і далі

З кожного комплекту прибираємо по 1 слову, замінюючи його новим.

Отже, узагальнимо:

Починаючи з 8-го дня 5 наборів слів.

Одне заняття 1 набір з 5-ти слів, показаний 1 раз.

Частота показу кожен набір по 3 рази на день (5 наборів x 3 рази = 15 слів).

Тривалість показу одного слова 1 -2 секунди.

Тривалість 1-го заняття 5-10 секунд.

Введення нових слів 5 слів щодня, по одному в кожен набір.

Прибрані слова 5 слів щодня, по одному з кожного набору.

Кількість демонстрацій кожного слова 3 рази в день протягом 5 днів, разом - 15 разів.

Підготовка слів в наборах карток

1. На зворотному боці картки олівцем підпишіть великими буквами розбірливо назву слова з правого боку. З лівого боку поставте дату показу слова і кількість показів, щоб знати, коли прибирати слова з комплекту.

2. Підберіть слова по темам. Наприклад:

1-й набір – одяг

2-й набір - предмети дитини

3-й набір - дії і т.д.

Підбір слів можна також здійснювати за місцем. Наприклад:

Перший набір - одягаємося (підбираємо слова, що характеризують одяг і дії)

2-й набір - купаємося (підбираємо картки зі словами, що характеризують дії, предмети та обстановку у ванній) і т.д.

Характеристика комплектів

1-а частина

Слова цієї частини надруковані великими червоними літерами, тому починати заняття потрібно саме з цієї частини комплекту. Букви в словах саме такої величини, яка потрібна для концентрації уваги на початковому етапі навчання. До цієї групи входять найбільш вживані за статистикою слова. На наш погляд, група «частини тіла» повинна включатися в перші уроки. Оскільки дитина нічого не знає про своє тіло, і цю групу слів найпростіше

«показати» на дитині, собі або іграшках. Звертаємо вашу увагу, що слова цієї групи спеціально написані не в зменшувально-пестливому варіанті, а в скороченому, з використанням тільки кореня, таким чином, ми намагалися максимально скоротити довжину слів, щоб вашій дитині було простіше на перших етапах охопити все слово цілком. Якщо ви почали займатися з дитиною в ранньому віці (3-6 місяців) рекомендуємо показувати, в першу чергу, слова, що описують частини голови, так як дитина більше дивиться на ваше обличчя і голову, відповідно, до цієї частини тіла простіше привернути увагу дитини. А потім, коли дитина вже втягнеться в заняття, збільшити зоровий огляд демонстрації предметів. Якщо ж вашій дитині вже 1-3 роки, вона вміє сидіти, повзати, ходити, то можете самостійно вибирати, як побудувати список показуються слів

- частина тіла
- предмети дитини
- одяг дитини
- дії
- об'єкти в будинку
- в лісі (парку)
- на вулиці (поза домом)
- тварини
- кольори

В даній частині 210 слів

2-а частина

Слова цієї частини надруковані червоними літерами меншого формату. Це більш складна група. Слова антоніми краще показувати парами, перемішуючи картки в одному наборі, намагайтеся, щоб вони завжди знаходилися поруч. Ці слова найпростіше «показати» дитині жестами й мімікою, так щоб дитина відчула їх протилежність.

Група **Люди** допомагає розібратися дитині в оточуючих, в їхньому віці та статевої приналежності. В даній частині присутні зменшувально-пестливі слова. Вони допомагають освоїти дитині побудова слів за допомогою суфікса. Ці слова довші, ніж слова з першої частини, їх складніше охоплювати цілком, тому ми навмисно даємо їх пізніше. Можете грати словами у першої та другої групи. Наприклад, показувати малюкові по черзі й казати: у мамі - «нога», а у малюка - «ніжка» і т.д., залучіть дитини в гру, нехай сама пошукає пару - слова з кореня і слова з додаванням суфікса.

- антоніми
- люди
- зменшувально-пестливі
- продукти

В даній частині 121 слово

3-я частина

Ця частина слів складена з чорних літер. Вона готує дитину до наступного етапу - складання словосполучень і речень.

Займенники досить складна частина мови в будь-якій мові. Займенник може використовуватися замість імені і «гуляє» від людини до людини. Чим більше ви будете складати речень і словосполучень з займенниками, тим легше дитина освоїть цю тему. Щоб краще зрозуміти вживання слів ми також склали картки займенників в парі з прийменниками. Це дозволить освоїти дитині правила: займенники з прийменниками пишуться окремо. Також особливу групу складають імена, краще всього вибирати імена самої дитини і батьків, друзів дитини, тоді їх написання буде краще запам'ятовуватися, крім того це дасть дитині можливість освоїти написання заголовних букв. Якщо потрібних імен немає в нашому наборі, виготовте їх самі за допомогою маркерів тієї ж висоти і ширини, що й інші імена. Намагайтеся, щоб ваші картки практично не відрізнялися від інших, щоб дитина не виділяла їх із загального числа за написанням.

- займенники
- дієслова в наказовій формі
- займенники з прийменником
- прислівники
- імена

В даній частині 63 слова

4-а частина

Слова також складені з букв чорного кольору. Похвали можна прочитати дитині кілька разів. А потім, просто показувати або нагороджувати ними після уроків, наприклад, за те, що дитина придумала нову гру зі словами, і т.д. У цій частині є вже готові словосполучення і прості речення. Також ви можете використовувати слова з перших частин для самостійного складання словосполучень і речень. Словосполучення і прості речення написані по два слова на картці. Після того, як ви прочитаєте словосполучення і речення по 15 разів, можете розрізати ці картки так, щоб на кожній картці залишилося тільки одне слово, і складати з отриманих слів нові словосполучення і прості речення. Перетворіть ці заняття в гру, складайте з дитиною самі смішні або самі безглузді словосполучення і пропозиції. У цій частині є словосполучення для гри в дії. Показуйте кілька разів, промовляючи за вже описаними правилами картки, через кілька занять просто показуйте картки, і нехай малюк виконує дії. Приклад: покажіть картку «сховали оченята», потім «показали ручки». Таким чином, ви позаймаєтеся з дитиною, пограєте і змусите його порухатися. Ігри «Мама-синок», «Знайди пару», «Хто як розмовляє» теж цікаві. Дитина може сама вибирати пари «мама-синок». Показувати голосом, які звуки видає кожна тварина і знаходити потрібну картку з цими звуками. Дуже корисні картки, які складають вірші. Вірші легко вивчаються і цікаві всім дітям. Всі ці картки можна використовувати для складання нових речень, ідей та ігор:

- похвали
- словосполучення
- прості речення
- пограємо – дії

- гра звуки – предмети
- гра - мама - синок (знайди пару, хто як розмовляє)
- вірші

В даній частині 302 слова

Всього в наборі: 696 слів

Коли переходити від слів до словосполучень і простих речень?

Батьки повинні самі вирішити, чи готова їхня дитина до переходу від слів до словосполучень. Це залежить від віку і зацікавленості дитини. Якщо ви почали вчити дитину читати з 3-х місяців, тоді до словосполучень можна переходити після 5-7 місяців. Так дитині простіше буде вловлювати сенс відразу декількох слів. До цього віку вже зможете грати з дитиною за допомогою карток. Якщо Ви почали вчитися читати пізніше 1,5 років, і багато слів дитині на слух уже відомі, то до словосполучень можна перейти вже тоді, коли з прочитаних карток можна зробити 10 словосполучень. В цьому випадку в перших групах карток можна давати і іменники, і прикметники, і дієслова. Це дуже важливий етап, оскільки дитина починає розуміти, що зі знайомих слів можна складати нові ідеї. Чим відрізняються словосполучення від простих речень? У словосполученнях одне слово головне, інше залежне. Приклад: маленький хлопчик (хлопчик - головне слово, маленький - залежне). В простих реченнях обидва слова головні (дерево росте). Прості речення дитина засвоює дуже легко, як фрази, повідомлення. Щоб навчити дитину розрізняти словосполучення і прості речення, можете розділити їх за часом показу. Так дитина буде самостійно осмислювати закони структури української мови.

Як замінювати слова на словосполучення і прості речення?

Як ми вже знаємо, слова показуються 5-ма наборами, по 5 слів. Коли перейдете до словосполучень, сформууйте 2 набори з 5 словосполучень. Замініть 2 набори зі словами на 2 набори зі словосполученнями.

Далі, замінюйте 1 набір словосполучень на 1 набір простих речень.

Книги

Тепер дитина може читати справжні книжки, але не ті, які читають дорослі, щоб не зіпсувати зір дитини, потрібно самим виготовляти книги. Букви в даній книзі повинні бути висотою 2,5 см, якщо вашій дитині немає ще двох років і не менше 1 см, якщо вашій дитині вже більше 2-х років. Якщо дитині вже більше 3-х років, то ви зможете знайти книги 1-0,8 см у продажу. На одному аркуші книги ви можете писати прості або складні речення, на іншому аркуші малювати або приклеювати картинку, яка зображує дану дію. Бажано, щоб слів в книзі було близько 100. А на одній сторінці повинно розташовуватися тільки одне речення. Слова в книзі повинні бути знайомими за написанням. Спочатку має йти текст, потім картинка! Щоб дитина дійсно читала слова, а не намагалася вгадати написане, дивлячись на картинку. Можна зробити книжку з відомої казки: «Курочка ряба», «Ріпка», «Колобок» і т.д.

Як читати?

Посадіть дитину на коліна і читайте йому книгу виразно, не поспішаючи. Не просіть дитину читати вголос, якщо вона цього не хоче. Читайте книгу 2-3 рази на день. Прочитану книгу поставте на полицю до дитини, нехай дитина читає її

сама, наприклад, своїм іграшкам або друзям. Дітям дуже подобається бути першими, і вони з радістю продемонструють своїм знайомим, що вже вміють читати.

Поповнюйте бібліотеку дитини постійно, не зупиняйтеся на досягнутому результаті!

Бажаємо успіхів Вам і Вашій дитині!

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ

1. Чи доцільно розпочинати навчання читанню дітей з самого раннього віку?

2. Чи згодні Ви, щоб я розпочала вчити читати Вашу дитину?

3. Яку допомогу Ви можете надати в процесі роботи навчання читання?

4. Чи вважаєте Ви доцільним інтенсивний ранній розвиток дитини?

ПОРАДИ ДЛЯ БАТЬКІВ

Пограйтеся вдома зі своїм малюком

Ігри з однією карткою

"Хто що говорить?"

Оберіть картинки із тваринами. Перемішайте їх. Витягуючи картинку, потрібно звуконаслідувати зображену тварину.

"Пантоміма"

Витягніть картку і за допомогою рухів покажіть те, що на ній зображене. Один показує, а інший - відгадує. Потім поміняйтеся.

"Парочки"

Доберіть по парі карток із різних тем. По одній із них викладайте на столі. З тих, що залишились, візьміть картку і доберіть до неї пару.

"Слова у світі і світ навколо мене"

Оберіть кілька карток і разом з дитиною знаходьте вдома або на вулиці предмети, зображені на них.

"Праворуч – ліворуч"

Розкладіть картки по дві сторони від малюка. Запропонуйте "зайти в гості" до того, хто живе праворуч, а потім – ліворуч.

"Зоомагазин"

Розкладіть картки із зображеннями й підписами і просто слова - картинки. Візьміть сумку і вирушайте до "магазину" за кормом для тварин.

Посібники

Використані джерела

1. Методика раннего развития Глена Домана. От 0 до 4 лет /Эксмо,2008.
2. Академия раннего развития. Методика Глена Домана, или как вырастить гения / В.Г.Дмитриева. – АСТ, Сова, 2007.
3. Гленн Доман. Гармоническое развитие ребенка./АСТ, Сова 2007.
4. Хитрово С.Н. Карточки со словами по методике Домана. / Самиздат, 2009.
5. Гленн Доман, Джанет Доман. Как научить своего малыша читать или Тихая революция. / АСТ, Сова, 2009.
6. Гармонія: Книга для батьків і вихователів / М.Булдович, Н.Бадь. – К.;Шк. Світ, 2008.
7. Л. Данилова. Обучение с пеленок./М.; ОЛМА-ПРЕСС, 2002.
8. Компанієць Н.М. Дидактичні ігри в системі ігрового навчання. / К.; ТОВ «ЗМОГА», 2003.
9. Матеріали авторського семінару в Санкт-Петербурзі, 2011. Розвиток дитини за методикою Домана-Маніченко.
- 10.Розробки та рекомендації Центру нетрадиційних методів навчання і виховання «ЗІЛЕРІ» (м.Київ).

ЗМІСТ

Сучасний погляд на читання _____	
<i>Історія питання</i> _____	1
<i>Методика і цілі навчання</i> _____	2
Кожна дитина індивідуальна _____	3
Створення навчального середовища _____	4
Стан дослідженості проблеми навчання дітей раннього віку за сучасними технологіями _____	9
Перший етап навчання читання. Ранній та молодший вік _____	11
Річне планування. Перший етап навчання читання. _____	18
Практичний матеріал: конспекти занять, дидактичні ігри, вправи _____	28
Другий етап навчання читання. Середній вік. _____	50
Практичний матеріал: дидактичні ігри _____	54
Третій етап навчання читання. Старший вік. _____	56
Практичний матеріал: дидактичні ігри _____	58
Спільна робота дошкільного закладу і сім'ї щодо впровадження технології навчання читання дітей раннього віку _____	60
Додаток	
<i>Консультація для батьків</i> _____	64
<i>Анкета для батьків</i> _____	72
<i>Поради для батьків</i> _____	73
<i>Фото посібників</i> _____	74
Використані джерела _____	75
Ілюстративний матеріал _____	

